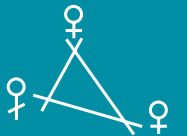

ARALIK
2019
SAYI 34

kadınlarla mor bülten

KİHEP ŞENLİĞİ • ETKİ DEĞERLENDİRME RAPORUMUZ TAMAMLANDI •
İSTANBUL KENT KONSEYİNE SEÇİLDİK • “KİHEP, BENİ BEN YAPAN EĞİTİM” •
İŞYERİNDE ŞİDDET VE TACİZLE MÜCADELE KONUSUNDA ÖNEMLİ ADIM •
“KADINLARIN NAFKA HAKKINA DOKUNMA” KAMPANYASI • “KADIN
OLDUĞUM İÇİN MUTLUYUM”

KADININ İNSAN HAKLARI
YENİ ÇÖZÜMLER DERNEĞİ

Bu Sayı

Merhaba sevgili *Mor Bülten* okurları,

Mor Bülten'in 34. sayısıyla sizlerle buluşmaktan çok mutluyuz. Bu sayıda yine Türkiye'de ve dünyada kadınların gündemini sizlerle paylaşıyoruz.

Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği olarak geçtiğimiz altı ayda yürüttüğümüz faaliyetlerin kısa özetini *Bizden Haberler* bölümünde bulabilirsiniz.

KİHEP'ten Haberler bölümünde, Türkiye'nin dört bir yanından KİHEP'li kadınlardan KİHEP'e dair deneyimlerini okuyabilirsiniz. KİHEP katılımcısı bir kadının kızının ağzından, KİHEP eğitiminin annesinin ve onun hayatını nasıl dönüştürdüğüne bu bölümde tanık oluyoruz. 2012-2018 döneminde KİHEP, KİHE ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Seminerlerinin etkisini ölçtüğümüz bağımsız değerlendirme raporunun bulgularını ve yüzlerce KİHEP eğiticisi ve katılımcısıyla bulduğumuz KİHEP Şenliği'ne ilişkin haberi yine bu bölümde bulabilirsiniz.

Kadın Hareketinden kısmında, Nafaka Hakkı Kadın Platformu'nun yaptığı çalışmaları detaylı bir şekilde aktarıyoruz. 25 Kasım Kadına Yönelikle Şiddetle Mücadele ve Uluslararası Dayanışma Günü'nde ve öncesinde Türkiye'nin farklı yerlerinde kadınların, kadın gruplarının yaptığı faaliyetleri sizlerle paylaşmak istedik. Geçtiğimiz yıl sonunda Diyarbakır'da kurulan Rosa Kadın Derneği ile faaliyetleri ve kuruluş amaçlarına ilişkin yaptığımız söyleşiyi yine bu sayfalarda bulabilirsiniz.

Dünyadan bölümünde, kadınlar açısından önemli gelişmeleri, kadın hareketinin neler yaptığını sizler için derlemeye çalıştık. Japonya'dan Endonezya'ya, Brezilya'dan Kenya'ya bir çok ülkede kadın mücadelesini ve kazanımlarını okumanın hepimize umut vermesini diliyoruz.

Hukuk Köşesi bölümünde ise KİHEP grup yönlendiricimiz Av. Özlem Ayata'nın son yıllarda kadın düşmanlarının yoğun saldırısı altında olan toplumsal cinsiyet eşitliği kavramı ve İstanbul Sözleşmesi üzerine yazdığı yazıyı okuyabilirsiniz.

Ayrıca bu sayıda, pek çok kadının kadın hareketinde verdiği mücadele vesilesiyle tanıdığı, yıllarca *Mor Bülten*'e emek veren sevgili arkadaşımız Fulya Ayata'yı özel olarak anmak istedik. Seni çok seviyoruz, güzel kadın...

Hepinize keyifli okumalar dileriz...

Dayanışmayla...

Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği adına Duygu, Tuğçe ve Zelal

İÇİNDEKİLER

2 BU SAYI

3 BİZDEN HABERLER

7 KİHEP'TEN HABERLER

7 KİHEP Şenliği

8 KİHEP Eğiticilerimizle Buluştuk

8 Tekstil İşçisi Kadınlara KİHEP Grup Çalışması

9 “Şans Koridoru”

10 “Kadın Olduğum İçin Mutluyum”

10 “Güçlendim”

11 “Bu Dünyada Ortağız ve Onu Ortak Yönetmeliyiz”

11 “Muhtar Olma Kararı Aldım”

12 “KİHEP, Beni Ben Yapan Eğitim”

13 “Masallardan Gerçeklere Bir Masalevi Öyküsü”

14 KADIN HAREKETİNDEN

14 “Kadınların Nafaka Hakkına Dokunma” Kampanyası

16 #İstanbulSözleşmesiYaşatır!

17 Kayyım Sürecinin Kadın Çalışmaları Üzerine Etkisi

17 Kadınların Siyasi Hakları ve Eşitliğe Karşı Başka Bir Saldırı

18 Cumhuriyet tarihi boyunca bir tane bile kadın milletvekili çıkarmamış 20 şehrimiz var!

19 Baskının Başkenti: Ankara

20 Rosa Kadın Derneği ile Röportaj

22 Kadın Cinayetlerine Karşı Her Yerde Sesimizi Yükseltiyoruz

24 Kürtaj Olma Hakkı Hala Geri Alınmak İsteniyor

24 Feministler ve LGBTI+'lar Eşitlik İçin Bir Araya Geldi

25 DÜNYADAN

25 Pekin +25 Süreci ve UNECE Bölgesel Toplantısı Cenevre'de Gerçekleşti

26 Gücünü Değişim İçin Kullan!

26 Inspire Konferansı'na Katıldık

27 Türkiye Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Hedefine Ulaşmaktan Çok Uzak!

27 Britanya'da İş Yerinde Tacize Uğrayan Kadınlar İçin Destek Hattı Kuruldu

28 İşyerinde Şiddet ve Tacizle Mücadele Konusunda Önemli Adım

28 Endonezya'da Kadınlar İçin Evlilik Yaşı 16'dan 19'a Çıkarıldı

29 Topuklu Ayakkabı Giyme Zorunluluğuna Karşı Kampanya

29 Oscar'da İlk Kez Akademi Üyelerinin Yarısını Kadınlar Oluşturdu

29 Kenya'da Eşcinsel İlişkiyi Suç Sayan Yasa İptal Edildi

30 Brezilya'da Binlerce Kadın Cinsiyetçi ve İrkçi Politikaları Protesto Etti

30 İranlı Kadınlar Stadyumlarda

31 HUKUK KÖŞESİ

31 Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Sağlanmasıyla Gerçekleşir

32 FULYA'YI ANARKEN

34 HAKLARIMIZI ÖĞRENEBİLMEK İÇİN BAŞVURULABİLECEK KURUMLAR LİSTESİ

Kadınlara Mor Bülten 6 Aylık KİHEP İletişim Bülteni, Sahibi: Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği • **Sorumlu Müdür ve**

Yazı İşleri Müdürü: Zelal Bedriye Ayman • **Yayına Hazırlayan:** Duygu Şahin, Tuğçe Canbolat, Zelal Bedriye Ayman •

Katkıda Bulunanlar: Berfu Şeker, Damla Eroğlu, Duygu Şahin, Gülşah Seral, Şule Atay, Özlem Şen, Tuğçe Canbolat, Yeşim Erkan Yetişer •

İletişim Adresi: Ağa Çırağı Sok. No: 7 Pamir Apt. Kat: 2 Daire: 7 Gümüşsuyu, 34437 İstanbul • Tel: (212) 2510029 •

E-posta: newways@wwhr.org ve infokih@wwhr.org • **Grafik tasarım:** MYRA • **Baskı:** İmak Ofset Basım Yayın San. İstanbul

* *Mor Bülten*'e internet sitemizdeki yayınlar bölümünden de ulaşabilirsiniz: www.kadinininsanhaklari.org

* *Bu bültende yayımlanan yazı ve fotoğraflar sahibinden izinsiz kullanılamaz.*

Bizden Haberler

KİHEP Şenliği'nden

Son yıllarda Türkiye ve dünyada kadınların kazanılmış haklarına karşı yükselen hak karşıtı dalga hala etkisini güçlü bir şekilde sürdürüyorken aynı zamanda kadınların hak mücadelesi de her zamanki gibi devam ediyor. Buna uygun olarak Derneğimiz de bu mücadeleye katkı sağlamak amacıyla kadınların haklarının korunması ve gelişmesi için faaliyetlerine devam ediyor. Son aylarda başta kadınların Medeni Kanun ile garanti altına alınmış olan Yoksulluk Nafakası hakkına ilişkin aleyhte yapılmak istenen kanun değişikliği olmak üzere, diğer pek çok hakkına karşı geliştirilen saldırılara karşı koymak üzere, diğer kadın örgütleri ile birlikte Nafaka Hakkı Kampanyası'nda aktif olarak yer aldık, yer alıyoruz. Bu arada İstanbul Sözleşmesi, 6284 gibi temel sözleşme ve kanunlara karşı bir kampanya yürütülüyor. Aynı şekilde çocukların cinsel istismarına

karşılık cezasızlığın yolunu açacak olan bazı kanun değişiklikleri de sık sık gündeme getiriliyor. Bu konularda kadın hareketi ile birlikte hareket ediyor ve haklarımızın korunması konusunda çalışıyoruz.

Küresel kadın hareketi içinde yer alarak uluslararası düzeyde haklarımızı geliştirmek ve korumak için Derneğimiz başta BM'nin Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ve Pekin+25 hedeflerine ulaşmak amacıyla çeşitli faaliyetler yürütüyoruz. Derneğimizin kurucusu olduğu Müslüman Toplumlarında Cinsel ve Bedensel Haklar Koalisyonunun (CSBR) her sene 9 Kasım tarihinde Koalisyonda yer alan ülkelerde eş zamanlı olarak gerçekleştirdiği "Ortak Mücadele Hep Birlikte" başlıklı kampanyası için, iki günlük bir çalıştay düzenledik. Çalıştaya feminist örgütler ve LGBTİ+ örgütleri katıldı ve yerel yönetimler, hukuk, akademi, uluslararası süreçler, aktivizm ve medya konuları etrafında kapsamlı tartışmalar yürütüldü.

İlerleyen sayfalarda daha ayrıntılı anlattığımız bu faaliyetlerimizin yanı sıra, her zaman olduğu gibi son aylarda da KİHEP ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği (TCE) Seminerlerini sahada yerel ortaklarımızla işbirliği içinde uygulamaya devam ettik. 31 Mart yerel seçimlerinde İstanbul Avcılar Belediyesi Başkanı olarak seçilen Turan Hançerli ile KİHEP İşbirliği Protokolü'nü yeniden imzaladık. Ayrıca yerel ortaklarımız aracılığıyla ulaştığımız 380 kadın ve erkek ile 7 adet TCE Seminerimizi son 6 ayda 5 ilde gerçekleştirdik. Eylül ayında İzmir Kadın Dayanışma

KİHEP Eğitici Buluşması'nda Hülya Gülbahar sunumunu yaparken

Avcılar Belediyesi ile KİHEP protokolü imzalanırken

Derneği'nin ev sahipliğinde İzmir'de KİHEP katılımcıları, eğiticilerimiz ve ortaklarımızın katılımıyla KİHEP Şenliğini gerçekleştirdik. Hemen akabinde KİHEP eğiticilerimizin katıldığı üç gün süren bir Buluşma ile hasret giderdik, motivasyonumuzu artırdık.

Daha önce sizlere kısaca bilgisini verdiğimiz gibi KİHEP ve TCE seminerlerinin katılımcılar, onların yakınları, KİHEP eğiticilerimiz ve yerel ortaklarımız üzerindeki etkisini ve sahadaki sonuçlarını dışardan ve bağımsız bir şekilde değerlendirip ölçen araştırma tamamlandı. Sonuçları son derece sevindirici ve dikkat çekici olan bu araştırmanın raporundan önemli başlıkları ilerleyen sayfalarda daha ayrıntılı olarak aktarıyoruz.

Geçen temmuz ayında yıllarca Derneğimizde çalışmış, yol arkadaşımız Fulya'yı kaybetmenin büyük üzüntüsünü yaşadık. Hastalığı elverdiği ölçüde KİHEP uygulamalarına büyük katkı sağlamış, bilgisi, deneyimi ve olağanüstü duyarlılığı ile bizlere her zaman güç ve moral vermiş olan Fulya'nın kaybı Derneğimiz ve kadın hareketi için büyük bir kayıp. Mücadele azmini hep hatırlayacağımız Fulya'yı burada tekrar sevgiyle anıyoruz... İlerleyen sayfalarda Fulya'nın kız kardeşleri, annesi ve babasının Fulya hakkında yazdığı yazıları bulabilirsiniz.

Son olarak sizinle 2006 yılından bu yana basılı yayın olarak paylaştığımız Mor Bülten dergimizi, bundan sonra dijital olarak, internet üzerinden paylaşacağımız haberini vermek istiyoruz. Özellikle kağıt ve dağıtım fiyatlarındaki artışın Mor Bülten'in basım maliyetini fazlasıyla artırmış olması, günümüz koşullarında dijital yayınların daha rahat bir şekilde dağıtılabiliyor olması ve Mor Bülten'i daha sık aralıklı bir şekilde yayınlama isteğimiz bu kararı almamıza neden oldu. Bu süreçte Mor Bülten dergimizi basılı olarak yayına hazırlayan, dağıtımını sağlayan başta Fulya olmak üzere dernek çalışanlarımız ve üyelerimiz ile siz değerli okurlarımıza katkılarınız için çok teşekkür ediyor, 2020 yılında dijital olacak olan Mor Bülten'imizin elektronik halinde buluşmak üzere diyoruz.

KARŞIYAKA BELEDİYESİ İLE KİHEP PROTOKOLÜ İMZALADIK

10 Aralık Uluslararası İnsan Hakları Günü'nde Karşıyaka Belediyesi ile KİHEP Protokolünü yeniden imzaladık. İlk olarak 2017 yılında imzaladığımız protokolümüzü, 31 Mart yerel seçimleri sonucunda seçilen Belediye Başkanı Cemil Tugay ile yeniledik. Bu protokol ile KİHEP protokolünü imzaladığımız belediye sayısı 13 oldu.

Aynı gün Karşıyaka Belediyesi ile İzmir Barosu da bir işbirliği protokolünü imzaladılar ve bu işbirliği kapsamında belediye bünyesinde çalışacak olan İnsan Hakları Birimi ve Hak Merkezinin açılışı da yapıldı. Kadınlar başta olmak üzere, hak ihlaline uğrayan Karşıyakalı'lar bu önemli merkeze başvuruda bulunup, merkezdeki avukatlardan ücretsiz hukuki destek alabilecekler. Merkezde ayrıca KİHEP dahil çeşitli eğitim faaliyetleri de yürütülebilecek.

Kadınların hak ve eşitlik mücadelesine katkıları için Karşıyaka Belediyesi'ne çok teşekkür ediyoruz.

Protokolü imzalanırken

İnsan Hakları Birimi ve Hak Merkezinin açılışı

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ SEMİNERİ ÇALIŞMALARIMIZ

Dört ay süren KİHEP'in yanı sıra KİH-YÇ olarak, 2017 yılından bu yana başta Toplumsal Cinsiyet Eşitliği (TCE) Seminerleri başta olmak üzere, daha kısa süreli, bilgi ve farkındalık artırıcı seminerlerin içeriğini geliştiriyor ve uyguluyoruz. Yaklaşık 4 saat süren seminerlerimizi, belediyeler, kadın örgütleri, ağları, platformları, özel şirketler, fabrikalar, sendikalar, barolar, öğrenci kulüpleri gibi kurumlar ile işbirliği içinde, bu kurumlarda gönüllü veya ücretli çalışmakta olan veya bu kurumlardan hizmet ve destek alan kadın ve erkeklerden oluşan karma gruplarla gerçekleştiriyoruz.

TCE Seminerleri, KİH-YÇ'nin işbirliği içinde olduğu belediyeler, özel şirketler ve sivil toplum kuruluşlarının ihtiyaç ve talepleri göz önünde bulundurularak hazırlanan bir içeriğe sahip. Bu seminerimizde toplumsal cinsiyet eşitliği ve rollerine ilişkin temel tanım ve kavramlar ile kadının insan haklarıyla ilgili yasal düzenlemeleri aktarmayı ve bu konulara ilişkin katılımcıların bilgi ve farkındalık düzeylerini artırmaya katkı sağlamayı amaçlıyoruz. KİH-YÇ, TCE seminerlerine ek olarak, Ekonomik Haklar Semineri ve Şiddetsiz İletişim Semineri başlığıyla iki ayrı seminer çalışmasının içeriklerini de 2018 yılında geliştirdi ve 2019 yılında çeşitli yerel ortaklarla işbirliği içinde uyguladı. Bu iki semineri pilot uygulama aşamasında olup, talep eden kurumlarla işbirliği içinde uyguluyoruz.

Bu kapsamda Ege Kadın Buluşması bileşeni kadın örgütleriyle Manisa, İzmir, Denizli ve Aydın'da 4 ayrı TCE Seminerini Ekim ayında ve İzmir'de tekstil sektöründe çalışan fabrika işçisi kadın ve erkeklere yönelik 3 semineri geçtiğimiz Nisan ayında gerçekleştirdik. Bunların yanı sıra Çanakkale Koza Gençlik Derneği ile Şiddetsiz İletişim

Eğitim-Sen 1 ve 7 Nolu Şubeleri ile gerçekleştirilen TCE Seminerinden

ve Ekonomik Haklar Seminerlerini yine Nisan ayında uyguladık.

KİH-YÇ'nin yürüttüğü eğitim faaliyetleri ile ilgili bağımsız bir araştırma şirketi tarafından 2018 yılında gerçekleştirilen "2012-2018 Dönemi Etki Değerlendirme Araştırması"¹, TCE Seminerleri konusunda işbirliği yapılan kurumda çalışan seminer katılımcılarının %90'ının toplumsal cinsiyet eşitliği bilgisini iş yerinde kullandığını belirtiyor. Yine katılımcıların %95'i Seminerleri çevrelerindeki kişilere tavsiye ettiklerini ifade ediyor.

KİH-YÇ tarafından 2017 yılından bu yana gerçekleştirilen 68 TCE Seminerine toplam 3845 kadın ve erkek katıldı. Tüm katılımcılara ve işbirliği yaptığımız kurumlara katkıları ve katılımları için tekrar çok teşekkür ediyoruz.

1 Etki Değerlendirme Raporu'nun tümüne www.kadinininsanhaklari.org adresinden ulaşılabilir.

Tekstil sektörü çalışanlarıyla gerçekleştirilen TCE Semineri'nden

ETKİ DEĞERLENDİRME ARAŞTIRMASI TAMAMLANDI

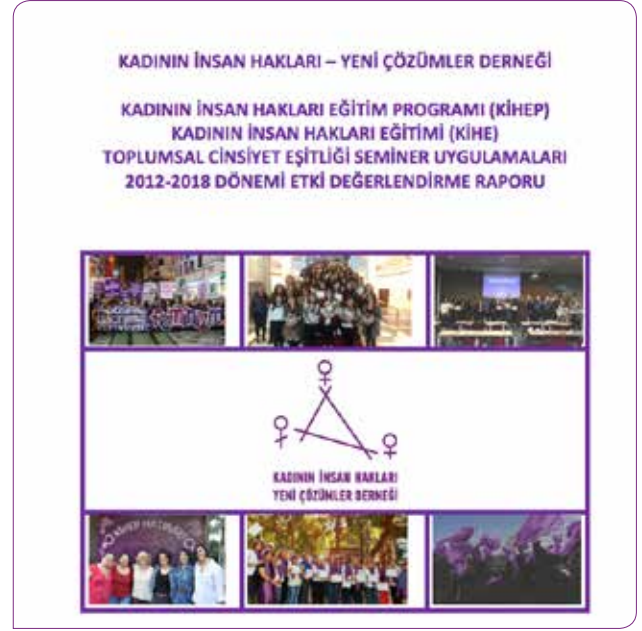
Derneğimizin yürüttüğü eğitim çalışmalarına ilişkin bağımsız bir gözle yapılan değerlendirme araştırmaları ve bunların sonuç raporları bizler için evvelden beri önemli oldu. Zira bu eğitim çalışmalarımızın, katılımcı kadınlar, kadınların aile ve çevrelerindeki insanlar, KİHEP eğiticilerimiz ve yerelde işbirliği yaptığımız ortaklarımız üzerindeki etkisini ölçmek, bu etkilere ilişkin bilimsel verileri elde etmek, bu veri ve sonuçlar ışığında yürüttüğümüz çalışmaları gözden geçirmek açısından son derece yararlı ve gerekli. Daha önce 2003 ve 2011 yıllarında gerçekleştirdiğimiz bağımsız değerlendirme araştırmalarının üçüncüsünü, 2012-2018 döneminde KİHEP, KİHE ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Seminerlerinin etkisini ölçmek amacıyla bağımsız bir şirket gerçekleştirdi. Araştırma kapsamında eğitim çalışmalarımızın yararlanıcı grupları ile odak grup toplantıları, derinlemesine görüşmeler ve anket yoluyla görüşmeler yapıldı.

Araştırmanın sonuçlarına göre KİHEP'e 2012-2018 döneminde katılan kadınların %86'sı KİHEP'in yasal haklarını öğrenmeleri konusunda katkı sağladığını belirtirken, %85'i kişisel gelişim ve dönüşümlerine katkı sağladığını dile getirmişler. Katılımcılar arasında her 10 kadından 8'i KİHEP sayesinde birçok açıdan bireysel dönüşüm yaşadığını şu şekilde ifade ediyor: Özgüvenim arttı (%91); kendimi daha güçlü ve donanımlı hissediyorum (%88); kendimi daha iyi ifade ediyorum (%88); toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizlikler konusunda farkındalığım arttı (%87); bu eşitsizliklerle mücadele etmeye başladım (%81); bedenimle daha barışığım (%85) ve kendi cinselliğim hakkında daha bilinçliyim (%84).

Ayrıca kadınlar KİHEP'in çocukları ve eşleriyle ilişkilerini iyileştirdiğini şu şekilde dile getiriyorlar: Çocuklarımı toplumsal cinsiyete duyarlı bir şekilde yetiştirme

İSTANBUL KENT KONSEYİNE SEÇİLDİK

Geçtiğimiz ekim ayında İstanbul Kent Konseyi kuruldu ve 42 kişilik bir yürütme kurulu seçildi. Konseyin yürütme kurulunda Derneğimizin Yönetim Kurulu üyesi Hülya Gülbahar ile İstanbul Barosu Kadın Hakları Merkezi Başkanı Şükran Eroğlu ve Reçel Blog yazarı Feyza Akınerdem de bulunuyor. İstanbul'da faaliyet gösteren sivil toplum örgütleri, meslek örgütleri, spor kulüpleri, kadın örgütleri, sanat dünyası gibi geniş bir yelpazeden temsilcilerin bulunduğu İstanbul Kent Konseyinin ilk başkanı da Tülin Hadi oldu. Konseyin yürüteceği çalışmalarda katılımçılık ve hak temelli yaklaşım vurgulanıyor ve pek çok STK'nın Konsey bünyesinde aktif olarak çalışması bekleniyor. Konseyin İstanbul'daki kadınların güçlenmesine destek olması dileğiyle, seçilen tüm arkadaşlarımıza kolaylıklar diliyoruz.

konusundaki bilgi ve donanımım arttı (%86); çocuklarımla iletişimim iyileşti (%84); eşim/partnerimle iletişimim güçlendi (%71).

KİHEP'in kadına yönelik şiddetin tüm boyutlarıyla ilgili katılımcıları güçlendirdiğine ilişkin sonuçlar araştırma kapsamında özellikle incelenen bir boyut oldu. Buna göre kadınların %84'ü ev içi ve ev dışı kadına karşı şiddetle mücadele etme konusunda KİHEP'in olumlu katkı sağladığını; %67'si kadın derneklerine üye veya gönüllü olduklarını; %59'u gelir karşılığında çalışma hayatına geri döndüğünü veya çalışmaya başladığını; %62'si eğitim hayatına yeniden başladığını dile getirmişler.²

² Etki Değerlendirme Raporu'nun tümüne www.kadinininsanhaklari.org adresinden ulaşılabilir.

İstanbul Kent Konseyi Üyeleri

KİHEP Şenliği

Bizler için kadınlarla bir araya gelmek, buluşmak, tanışmak, eğlenmek, birbirimizle daha yakın iletişim ve temas halinde olmak her zaman çok kıymetli oldu. Bu yüzden kaynaklarımız el verdiği ölçüde bu buluşmaları gerçekleştirmeye çalıştık, çalışıyoruz. Son olarak KİHEP'in en yaygın uygulandığı il olan İzmir'deki katılımcılar, eğiticilerimiz ve ortaklarımızın da isteğiyle kadınlarla bir araya geleceğimiz bir buluşma etkinliği yapmaya karar verdik. İzmir Kadın Dayanışma Derneği ile işbirliği içinde Şenlik şeklinde organize ettiğimiz etkinliğimize KİHEP'li kadınlar, bazı eğiticilerimiz ve işbirliği yaptığımız ortaklarımızın temsilcileri katıldı. İzmir Büyükşehir Belediyesine ait Havagazı Kültür Merkezinde 7 Eylül tarihinde yaklaşık 450 kişinin katılımıyla gerçekleştirdiğimiz Şenliğimiz, İzmir'de birbirini tanımayan KİHEP'li kadınların tanışmalarını ve kaynaşmalarını sağladı.

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer

Şenliğimize, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, Güzelbahçe Belediye Başkanı Mustafa İnce ve Gaziemir Belediye Başkanı Halil Arda ile bazı belediye meclis üyeleri ve kadın örgütü temsilcileri de katıldı. Tunç Soyer yaptığı açılış konuşmasında kadınların toplumsal ve ekonomik hayata katılımları için yapılan çalışmalara sonuna kadar destek olacağını altını çizerek, "Güzel bir gelecek için kadınlarımızın toplum içinde rol üstlenmesine çok ihtiyacımız var. Bu yüzden KİHEP ve tüm paydaşlarını saygıyla selamlıyor ve teşekkür ediyorum. İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı olarak nerede, neye ihtiyaç duyarsanız elimden ne gelirse canla başla yapacağımı bilmenizi istiyorum. Emin olun sonuna kadar yanınızda olacağım." dedi. İzmir Büyükşehir Belediyesi Sosyal Projeler Daire Başkanı Dr. Aytuğ Balcıoğlu ve İzmir Kadın Dayanışma Derneği üyesi Badegül Güler de yaptıkları açılış konuşmalarında

KİHEP Şenliği katılımcıları dans ederken

kadınların haklarının korunmasının ve kadına yönelik şiddet ve ayrımcılığın sona ermesinin önemine dikkat çektiler. KİH-YÇ Yönetim Kurulu üyesi Avukat Hülya Gülbahar yaptığı konuşmasında, "Biz kadınlar hep birlikte birçok haklarımızı kazandık. Anayasa'nın 10. maddesini değiştirdik. Türk Ceza Kanunu'ndan, 6284 şiddete karşı yasasına, İstanbul Sözleşmesi'ne kadar, her yerde kadın emeği var. Otuz yıldır ne kazandıysak, şu anda saldırı altında, ama umutsuz olmayalım. Biz sadece haklarımızı korumayacağız, aynı zamanda mutlaka ilerleteceğiz." diyerek mevcut haklarımızı korumamızın önemine dikkat çekti.

Şenliğimizde Selluka Müzik Grubu'nun ve DJ Dilek'in güzel müzikleriyle eğlenen kadınlar, sonrasında Serbest Kürsü'de KİHEP deneyimlerini aktardılar ve eşitlik kavramı etrafında hayal ettikleri dünyanın resimlerini Kadın Savunması grubundan Müberra'nın yardımıyla çizdiler. Kadın dayanışması ve birliktelik ruhu vurgusu ile şenlenen etkinliğimize katkıda bulunan ve katılan tüm kadınlara ve başta İzmir Kadın Dayanışma Derneğindeki arkadaşlarımız olmak üzere bizimle işbirliği yapan tüm ortaklarımıza sonsuz teşekkürlerimizi sunuyoruz. Başka bir şenlikte en kısa zamanda buluşmayı umuyoruz.

KİHEP Eğiticilerimizle Buluştuk

KİH-YÇ olarak hem birliktelik ruhumuzu güçlendirmek hem de sahada karşılaşılan sorunları ve çözüm yollarını konuşmak amacıyla zaman zaman KİHEP eğiticilerimizle buluşmaya özel önem veriyoruz. Bu sene de bu amaçla Eylül ayında 3 gün süren bir buluşmayı İzmir'de gerçekleştirdik. Buluşmaya 1998-2017 yılları arasında KİHEP Eğitici Eğitimi'ne katılmış ve belediyelerde, kadın örgütlerinde veya Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığında çalışmış, çalışmakta olan veya emekli olmuş 66 eğitimci katıldı.

Buluşmanın ilk gününün sabah oturumundan sonra Dernek Yönetim Kurulu üyemiz Av. Hülya Gülbahar "Saldırı Altındaki Kadın Hakları: Güncel Riskler" başlığı altında kapsamlı bir sunum gerçekleştirdi. Hülya, özellikle kazanılmış kadın haklarına yönelik son yıllarda artmış olan saldırılar odağında yaptığı sunumda, konuyla ilgili ulusal ve uluslararası yasa ve mekanizmalarla ilgili ayrıntılı bilgiler verdi. İkinci günde eğitimcilerimiz, bir önceki gün gerçekleştirdiğimiz KİHEP Şenliği'nde İzmirli KİHEP katılımcılarıyla birlikte olmaktan ve çeşitli illerden gelmiş olan diğer KİHEP eğitimcileriyle böyle bir buluşmada tanışmış olmaktan büyük mutluluk ve heyecan duyduklarını dile getirdiler.

Buluşmada ayrıca birbirine paralel iki ayrı oturum gerçekleştirdik. Oturumlardan birinde eğitimcilerimizin sosyal medya kullanımını dahil, dijital uygulamalar

KİHEP Eğitici Buluşmamızda eğitimcilerimizle

hakkında teknik beceri ve bilgilerinin artmasına yönelik bir çalışma yapıldı. Diğer oturumda, program danışmanlarımızın süpervizyon ziyaretlerinde yaptıkları gözlemleri, eğitimcilerle görüşmeleri sonucunda edindikleri izlenimleri ve bunlara ilişkin sonuçları paylaştıkları bir sunum yapıldı ve konuyla ilgili soru-cevap şeklinde bir tartışma yürütüldü. Üçüncü günün sonunda, eğitimciler ve KİH-YÇ ekibi buluşmaya ilişkin değerlendirmelerini yaptı ve toplantı güzel bir vedalaşma ile sonlandı.

Katılan ve katkıda bulunan herkese çok teşekkür ediyor ve eğitimcilerimizle yeni bir buluşmada tekrar bir araya gelmeyi umuyoruz.

Tekstil İşçisi Kadınlarla KİHEP Grup Çalışması

KİHEP tarihinde bir ilki gerçekleştirmenin heyecanı ile sizinle bu güzel haberi paylaşmak istiyoruz. Manisa'da bulunan Sun Tekstil fabrikası ile geliştirdiğimiz işbirliği ile ekim ayının ilk haftasında tekstil işçisi 20 kadınla KİHEP grup çalışması başladı. Manisa'da yaşayan KİHEP eğitimci sevgili Melek'in yürütmekte olduğu çalışmanın gelecek ocak ayının sonunda bitmesini hedefliyoruz.

KİHEP gibi uzun soluklu bir programın iş yerlerinde uygulanmasının önünde işverenlerin çalışanlarının mesai saatinden kullandırmak istememelerinden kaynaklanan çeşitli engeller bulunuyor. Bu açıdan bu çalışma bir ilki temsil ediyor ve umudumuz devamının gelmesi yönünde. Bu konudaki öncü tutumu, gösterdiği kadın dayanışması ve verdiği kıymetli desteği sebebiyle fabrika müdürü sevgili İpek Çetiner'e çok teşekkür ediyor, hem eğitimci Melek'e hem de grup katılımcılarına kolaylıklar diliyoruz.

Sun Tekstil çalışanı kadınlarla buluşmamızdan

“Şans Koridoru”

Şule Sepin İçli

KİHEP Eğitici – Ankara

Yıl 2002. Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı Sincan Toplum Merkezinde çalışmaya başladım. Merkeze gelen çok sayıda kadın var. Bu kadınların bazıları konuşmalarında bir dönüşüm sürecinden geçtiklerini belli ediyorlar. Ben psikologum ve kadınlarla bireysel görüşmeler yapıyorum. Başvuran bazı kadınlar, uzun bir süreçte değerlendirilmesi gereken sorunlarını, beklemediğim bir şekilde, kısa bir sürede çözüyorlar. Bu kadınların abartısız tümünün Kadının İnsan Hakları Eğitimi (KİHEP) aldıklarını öğreniyorum. Bu eğitimi veren arkadaşla yaptığım uzun bir sohbetten sonra bu eğitimi almak için güçlü bir istek belirliyor beynimde.

0 yıl KİHEP Eğitici Eğitimi Programı açılıyor ve “Şans Koridoru” olarak tanımladığım bu eğitime katılarak koridorun başında buluyorum kendimi. Dolu dolu bir on gün... Yepyeni bilgilerle donanıyorum, kadınların benzer deneyimlerini dinliyorum. Toplum Merkezine gelen kadınlara, çevrede okul, üniversite vb. hangi kurum varsa bu kurumlar aracılığıyla pek çok kadına ulaşarak grup açmak için sabırsızlanıyorum.

Eğitim biter bitmez, çalışmalara başlıyorum ve her yıl dört grup açarak kadınlarla birlikte hem öğreniyor hem de güçleniyorum. Her grup ve gruptaki her kadının paylaştıkları bana yeni şeyler katıyor. Hiç bıkmıyorum bu eğitimi vermekten, hiç doymuyorum grup açmaya.

Koridorda yavaş yavaş ilerledikçe, gruplardaki kadınların yeni işlere imza attıklarına tanık oluyorum. Bir grup Engelli Kadın Derneğini kuruyor. Başka bir grup Kibele Dergisi’ni çıkararak kadınları güçlendirmeye çalışıyor. Karma örgütlerde Kadın Meclisleri kuruluyor.

Şimdi baktığımda aradan tam on yedi yıl geçmiş. Farklı grup eğitimleri verdiğim oldu fakat KİHEP’in tadını vermiyor hiçbirisi. Zaman geçtikçe kadın cinayetlerinin arttığına, nafaka hakkı gibi kadınların en temel haklarına el konmaya çalışıldığına, KİHEP gibi son derece anlamlı bir eğitimin engellenmeye çalışıldığına tanık oluyoruz. Bu gerilemeler karşısında bir tek yol var, o da sesimize ses katıp mücadele ederek ilerlemek. Bu engellemeler karşısında eskisi kadar grup açamıyoruz. Fakat koridorumuzda umut tohumları var. 7-10 Eylül tarihleri arasında İzmir’de bir KİHEP Buluşması düzenleniyor. Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler Derneği ile hep birlikte umut tohumlarımızı ekmeye gidiyoruz. İlk gün KİHEP Şenliği yapılıyor. Ben en fazla 100 kişi olacağımızı düşünüyorum. Alana bir giriyorum, bahçe ve içerisi tıklım tıklım dolu. En az 500 kadın orada. Birbirlerini uzun süre görmeyenler, kucaklaşanlar, yeni kadınlarla tanışanlar...

KİHEP’li kadınların çarpıcı ifadelerinin olduğu heyecan verici konuşmalar beni çok etkiledi. Onlar konuşurken, kendimi

Şule Sepin grup katılımcılarına katılım belgelerini verirken

grup çalışmasında hissettim. Bir kadın, “Ben kendimi KİHEP öncesi ve KİHEP sonrası olmak üzere ikiye ayırıyorum. KİHEP öncesi beni hiç sevmiyorum. KİHEP sonrası kendimi çok seviyorum.” dedi.

Şenlikten sonraki güne hüzünlü başlıyoruz. Yaşamı kadın mücadelesine emek vermekle geçmiş, genç yaşta yitirdiğimiz Fulya Ayata arkadaşımızı anıyoruz. KİHEP ekibi olarak yaşadığımız ilk kaybımız değil. Daha önce de Necla arkadaşımızı yitirmiştik. Fulya ile anısı olanlar anılarını ve duygularını paylaşıyor. Annesi, teyzesi ve kız kardeşi de bizimle birlikte. “Elime doğmuştu Fulya ve ikizi Gökçe. Çok tatlı ve üretken kadınlar. Doğdukları anı hiç unutmudum.” diyor teyzesi. İkizi Gökçe, “Biz tek yumurta ikiziydik Fulya’yla. Onun gidişle ömrümün yarısı gitti sanki.” diyor. Anne hepimizi ayrı ayrı kucaklıyor. Çok üzgün. Kızıyla ilgili anlatılanları duyunca gururlanıyor ve bizlerle birlikte olmaktan memnun oluyor. Ayata kadınları çok üretken. Özlem, Gökçe ve Fulya... Fulya, Mor Bülten ile birlikte anılır hep. Kadın mücadelemizde yeri doldurulamayacak Fulya’nın gidişi hepimize çok ağır geldi.

Hülya Gülbahar yaptığı sunumda nafaka hakkını ve İstanbul Sözleşmesi’ni anlattı. İki buçuk saat nasıl geçti, hiç anlamadık. Soru sormaya bile zaman kalmadı. Biz halimizden çok memnunduk. Koridorumuz bilgi ile bir kez daha aydınlandı.

KİHEP ekibinden Gülşah, Nigar ve Zelal’in sunumları, Duygu ve Damla’nın koştur koştur hepimize yetişmesi, buluşmamızı renklendirdi. Koridor deyip de geçmeyin. Bu koridorun yolu epeyce uzun. Bilgi, deneyim, eğlence... Ne ararsanız var. Umutlarımızı yeşerttik. Yeni kadınlara ulaşmanın yollarını hep birlikte aradık.

Sevgili kadınlar, koridorumuz epeyce zengin ve bu koridorda birlikte olmak gayet kolay. Bir yılın 52 haftasından sadece 16 haftasını ayıracaksınız. Gözünüzde büyümesin hemen, haftada sadece dört saat. Zamanın nasıl geçtiğini anlamayacağınız gibi sonlara doğru bitmesini istemeyeceksiniz. Şans koridorumuzda bütün kadınlara yer var. 15-20 kadını bir araya getirerek koridora girme zamanı şimdi. Koridorun kapısı katılmak isteyenlere sonuna kadar açık.

“Kadın Olduğum İçin Mutluyum”

Berfin Bahar Türkdoğan

KİHEP Katılımcısının Kızı – İzmir

Merhaba, adım Berfin. 16 yaşındayım ve her geçen gün büyüyorum. Büyümek ve henüz nasıl biri olduğumu bilmediğim, gelecekteki kendime dönüşmek başta çok imkansız gözüküyor. Fakat eğer yanında, kararın ne olursa olsun seni destekleyen, seni senden daha iyi tanıyan biri varsa, başta imkansız görünen şeyler başarılabilecek şeylere dönüşüyor. Bu kişi benim için annem. Annem değişmeye başladığımda kendimle ilgili bir şeyleri merak ettiğimi benden önce fark etti. Bana kadın olma yolunda o eşlik edecekti ve sanırım bunu en iyi şekilde yapmak istedi. Ben kendimle ilgili arayışlara başladığımda sırada o da KİHEP'e başladı.

Ben kendimi bulmaya o kadar yoğunlaşmıştım ki ondaki değişimleri çok sonradan fark ettim. Bir grup kadınla hislerini paylaşmanın, kadınlığı hakkında yeni şeyler öğrenmenin ona ne kadar iyi geldiğini sonradan anladım. Annem KİHEP'te, evde üstlendiği anne, eş, ev hanımı rolünü bırakıp “Samimi Sevda” oluyordu. Her gün geliyor, değişiyor ve öğreniyordu. Öğrendiklerini de bir başka kadına anlatıyordu: kızına.

KİHEP bittiğinde ben de kendi hakkımda az çok bir şeyler öğrenmiştim. Her öğrendiğim şeyde aslında hiçbir şey bilmediğimi fark ederek gittikçe geliştirdim. Sonuç olarak annem KİHEP sertifikasını büyüyüp değişen iki kadın için

aldı: Bir anne ve kızı için. Bu büyüyüp değişme sürecinde, kim olduğumu bulmamda KİHEP'in çok büyük payı oldu. Annemin eve getirdiği kitapçıkları okuyarak, düzenlenen etkinliklere giderek...

KİHEP Şenliği'nde kendi olduğu için, kadın olduğu için muhteşem olmak zorunda olmadıklarını bilen kadınlar bir salonda toplanmıştı. Şarkılar, türküler, danslar eşliğinde bir arada olmalarını kadın olmalarını kutluyorlardı. Herkese kadınlar el ele tutuşursa, omuz omuza verirse, paylaşırsa, konuşursa dans ederse dünyanın ne kadar değişebileceğini gösteriyorlardı. KİHEP'li kadınlar dans pistinde özgürlüğü kısıtlanan, yaralanan, zorla evlendirilen, tüm kadınlar için dans ediyorlardı. Bize sadece hikaye gibi gelen, gazetedeki satırlardan dışarı çıkmayacağını düşündüğümüz bütün katledilmiş kadınlar için şiir okuyorlardı.

Ben de onlara katıldım, 16 yıllık hayatımda tanıştığım ve tanışmadığım bütün kadınlar için ilk pankartımı boyadım. Bir şeyler değiştirmeye, bir şeyler değiştirmeye çalışacağıma söz verdim.

Annemle gurur duyuyorum. Kendini geliştirmeye, öğrenmeye çalışan tüm kadınlarla da. Kadın olduğum için gurur duyuyorum. Yaşadığım için mutluyum. Kadınlar var olduğu için mutluyum. KİHEP olduğu için mutluyum. Nefes aldığım, kalbim çarptığı için mutluyum. Birilerinin hayatlarına dokunacağım için mutluyum.

“Güçlendim”

Nevin Biçer

KİHEP Katılımcısı – Seferihisar, İzmir

KİHEP'in bana çok faydası oldu. Eğitimden önce kendine güveni olmayan haksızlıklar karşısında nereye başvuracağını, ne yapılması gerektiğini ve haklarını bilmeyen biriydim. Aldığım eğitimden sonra güçlendim, ne yapmam gerektiğini öğrendim. Şimdi bu eğitimlerin daha fazla ilde, ilçede, köyde yaygınlaşmasını istiyorum. Benim gibi kendisinin hiçbir işe yaramadığını düşünen, neden yaşadığını bilmeyen, haksızlıklar karşısında susan kadın kalmamasını istiyorum. Bu eğitimler benim gibi kadınlar için umut ışığı olsun. Güçlü olduklarına inanıp kendilerine iş imkanı sağlayabilsinler. Kocasından şiddet gören, işkenceye maruz kalan, çocukları olduğu için hiçbir şey yapamayan tüm kadınların bu eğitimlere katılmalarını istiyorum. Sevgili KİHEP Eğiticimiz Seval, bıkmadan sorduğumuz her soruya cevap verdin. Bizi dinledin,

Nevin Biçer KİHEP Şenliği'nde konuşurken

derdimize ışık oldun. Sana teşekkür etmek azdır. İyi ki varsın, iyi ki bizimlesin. Seni çok seviyoruz. Bizim gibi kadınlara öncü oldun. Teşekkür ediyorum.

“Bu Dünyada Ortağız ve Onu Ortak Yönetmeliyiz”

Nurdan Doğan

KİHEP Katılımcısı – Karabağlar, İzmir

Bir kadın olarak, burada bu eğitimin parçası olmak gurur verici. Biz KİHEP'e katılırken birbirimizi doğru dürüst tanıımıyorduk. Yaşadığımız hayatta karşılaştığımız sıkıntıların üstesinden nasıl gelebileceğimizi öğrenmek için bu eğitimi aldık. Hepimiz doğusundan batısına, kuzeyinden güneyine bu ülkenin kadınları olarak büyük bir coğrafyanın mozaikleriyiz. Yaşadığımız ülke aynı ama yaşadıklarımız farklı. Kadın olarak var olma savaşı veriyoruz. Ege'de zeytin toplar kadınlar, Karadeniz'de fındık, Çukurova'da pamuk... Kimimizi babası yollamıyor okula, kimimiz maddi imkansızlıklardan dolayı okuyamıyor. Kimimizin ise böyle bir şanstın haberi bile yok.

Ben ise okumak için sabah beşte evi temizler, aç susuz koşarak okula giderdim. Yolda düşsem, yaralansam eve geri dönmezdim. Okula gider yaralarım sızlaya sızlaya dersi dinlerdim. Yani her kadının hayat hikayesi hazin...

Kadın olarak haklarımız varmış. Çoğundan da haberimiz yokmuş. İşte bu eğitimde bunları öğrendik. Eğitim hakkı, boşanma hakkı, yaşama hakkı... En önemlisi de Anayasa'nın 41. maddesine göre karı-koca evlilikte hepimiz eşitiz ama evde, sokakta hiçbirimiz eşit değiliz.

KİHEP katılımcısı Nurdan Doğan

Anayasa'nın 10. maddesinde din, mezhep, ulus ayrımı gözetilmeden tüm insanların eşit olduğu yazıyor ama biz ayırıştırıyoruz. Alevi, Sünni, inançlı, inançsız... Bizler kadın olarak hayata 1-0 yenik başlıyoruz. Evde ailemiz, sokakta eş-dost, erkek olmadığımız için bizi “Kadın da neymiş” diye hor görüyor. İşte bu yanlışları KADIN olarak biz yok etmeliyiz. Yeni nesle kadın ve erkeğin eşit olduğunu anlatmalıyız. Ekonomik özgürlüğümüzü kazanmalıyız. Ayaklarımızın üstünde durmalıyız. Yok etmeliyiz bu ayrımcılığı. Çünkü bu dünya

erkeklerin değil. Bu dünyada ortağız ve onu ortak yönetmeliyiz.

Erkekler hep engel koyuyorlar kadınların önlerine “Yapma, yapamazsın, gitme, oturma” diyerek. Kadın eğitim alınca onların cehaleti ortaya çıkıyor. Kadına fırsat verildiğinde her şeyin üstesinden gelir. Cemal Süreya'nın dediği gibi:

Bir kadını ortadan ikiye böl
Yarısı annedir, yarısı çocuk
Yarısı sevgili, yarısı aşk

Başta böyle bir eğitim programı hazırladıkları için KİHEP kurucularına ve arkadaşım Meral'e sonsuz teşekkürler. Yeniden hayata özgüvenle tutunmamızı sağladığı için...

“Muhtar Olma Kararı Aldım”

Zübeyde Dönmez

KİHEP Katılımcısı - Yenimahalle, Ankara

KİHEP grup çalışmasının hayatımdaki olumlu yanlarını paylaşmak istedim... İki yıl önce 16 hafta boyunca Dide'nin verdiği KİHEP'e katıldım. Eşimden yeni ayrılmıştım ve KİHEP bana çok büyük destek oldu, toparlandım, ayaklarımın üzerimde kalmayı öğrendim ve muhtar olma kararını aldım. Hem Dide'nin desteği hem arkadaşlarımın desteği ve azim ve çalışmayla bunu başardım. Şimdi Yenimahalle Batıkent İnönü Mahallesi Muhtar'yım... Bu çalışmayı düzenlediğiniz için sizlere çok teşekkür ederim. Sağ olun...

Zübeyde Dönmez KİHEP'li arkadaşları ile birlikte

“KİHEP, Beni Ben Yapan Eğitim”

Funda Özdemir

KİHEP Katılımcısı – Karabağlar, İzmir

Sosyal ve ekonomik yönden ezilen, her türlü şiddeti ve ayrımcılığı yaşayan ama yaşadıklarının ne olduğunun farkında olmayan kadınların çoğunlukta olduğu bir çevreden geliyorum. Cinsiyet ayrımcılığını illiklerime kadar hissederek büyüdüm. Annemin emeğinin yok sayılması, erkek evlat için üzerine ikinci bir eş getirilmesi ve sonunda, hiçbir hak elde edemeden, onca yıllık evini, emeğini bırakıp gitmek zorunda kalması beni derinden yaraladı.

“Günün birinde evlenirsem, ne pahasına olursa olsun, çocuklarımı bırakıp gitmeyeceğim. Her zorluğa katlanacağım.” demiştim. Katlandım ama dertlerim de katlandı. Eşimin babasının, eşine, çocuklarına, eltime uyguladığı şiddete tanık oldum. Korktum. Psikolojik yıkıntı yaşadım. Şiddet her yerdedi.

Şiddetten kurtulmak için çareyi İzmir’e gelmekte bulduk. Eşim, iki çocuğum ve ben. On üç sene sigortasız işlerde çalıştım. 47 yaşında meme kanserine yakalandım. Bu hastalık çalışma hayatımı bitirdi. Kanserle mücadeleyi kazandım. Ama şiddetle mücadelem hala sürüyor.

İstmeden çok şey biriktirmişim. Üst üste gelmiş her şey. Kalbim hayır derken, başımla onaylamışım. Yüreğime “Razı mısın?” demeden, karşı koymadan kabullenmişim. Yok saymışım kendimi ve kalbimin sesini. Ben, beni gördüğümde bir enkaz yığınıydım. Şimdi yeniden inşa etmek istiyorum, hayata yeni başlıyormuş gibi yüreğimin sesini dinleyip bana ait olmayan tüm biriktirdiklerimi atmak istiyorum.

Yaşadığımız olumsuzlukların biz kadınların kaderi olmadığını, en önemlisi de yalnız ve çaresiz olmadığını öğrendim. Bu bilgiler beni cesaretlendirdi, özgüvenim arttı. Sorgulamayı, hakkımı aramayı öğrendim. Eşimden izinsiz bir yere gidemezken, şimdi sadece “Ben çıkıyorum.” diyorum. Eskiden “Çalışıyor musun?” diye sorulduğunda, “Çalışmıyorum, ev hanımıyım.” derdim. Şimdi kendi emeğimin farkına vardım. “Çalışmıyorum.” demek kendime ihanet gibi geliyor. Bu eğitimi daha önce alsaydım kesinlikle sigortasız işlerde çalışmazdım. Her şeye boyun eğmez, bu kadar yıpranmazdım.

Funda Özdemir KİHEP’li arkadaşlarıyla birlikte

KİHEP sonrası kendimi mücadelenin içinde buldum. Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformunda, Karabağlar Kent Konseyi Kadın Meclisinde, İzmir Kadın Meclislerinde yer alarak kadına yönelik şiddete, cinsiyet ayrımcılığına karşı sesimi duyurmaya çalışıyorum. Kadın Yazarlar Derneğinin atölye çalışmalarına katılıyorum. Anlatsam roman olur diyen kadınların yaşanmışlıklarını kağıda dökerek, onların sesi olmak istiyorum. Ne kol kırılın ne de yen içinde kalsın.

KİHEP’e katılan her kadın, zincirin çelikten bir halkasıdır ve bu zinciri ne kadar genişletirsek ne kadar el ele kenetlenirsek, işte o zaman biz kazanırız.

Hayatıma dokunan, kendimi değerli hissettiren sevgili Ayla Erdoğan’a ve Kadının İnsan Hakları - Yeni Çözümler Derneğine sonsuz teşekkürler. Bu zincirin bir halkası olmak harika bir şey!

“Masallardan Gerçeklere Bir Masalevi Öyküsü”

Seval Doğanlar

KİHEP Eğiticisi– Seferihisar, İzmir

Masalevi, 3 yıl önce şiddet gören 27 yaşında 6 çocuklu bir kadının hikayesinden doğdu.

Kadın, belediyeye sosyal yardım almak için gelmişti. O zamanlar belediyenin dar gelirli vatandaşlara verdiği “Seferikart” uygulaması vardı. Ancak kadının bu gelirle geçinmesi mümkün değildi. Görüşme sırasında evli olup olmadığını sorduğumda “Boşandım.” demişti. Çocuklar ve kendisinin nafaka alıp almadığını sorduğumda almadığını söylemişti. Bunun üzerine o tarihte adı Aile ve Sosyal Politikalar olan İl Müdürlüğünden yardım alabilmesi için kendisini İzmir’e götürmeyi teklif ettim. İzmir’e birlikte gittik. Beklerken “Ben size yalan söyledim, resmi nikahlı değilim.” dedi. Yine de yardım için başvurabileceğini söyledim. Kendisini içeri uğurladım. Kısa bir süre sonra dönerek beni de çağırdıklarını söyledi. İçeri girdiğimde memur o kadar duygulanmıştı ki nedenini anlayamadım. Meğer kadının geçmişini, Diyarbakır Sığınma Evinden geldiği günleri biliyormuş. Elinden geleni yapacağını söyleyerek bana teşekkür etti.

Artık o kadına ve çocuklarına maddi destek sağlanacaktı ama nereye kadar...

Dönüş yolunda hep bunu düşündüm. Kadın kendi parasını kazanmalıydı, muhtaç olmamalıydı. Nasıl geçindiğini konuşurken temizliğe gittiğini, temizliğe gittiği günler ilkokula giden kızını okula göndermeyip, evdeki kardeşlerine baktırdığını söylediğinde içim çok acıdı. 10 yaşındaki çocuk, 3 ve 4 yaşındaki kardeşlerine bakmak, evin geçimine katkı vermek için okula gidemiyordu...

İşte o an, kadınlar ve okula gidemeyen bu çocuklar için bir şey yapmalı derken meseleye küçük çocuklardan başlamak gerek dedim. Bu çocuklar kadının çalışmasının önünde engeldi.

Varlığını bildiğim, belediyeye ait bir bina vardı. Şoför arkadaşa o binanın kullanılıp kullanılmadığını sordum. O binayı görmek istediğimi söyledim. Burası çocuklar için kreş olabilir. Kadınlar, çocuklarını güvenli bir ortama bırakıp gündeliğe ya da tam zamanlı işlere gidebilirlerdi. Bu fikrimi hemen başkanla paylaştım. Başkan (Tunç Soyer) bina için ne yapılması gerekiyorsa derhal başlanmasını istedi. Böylece Masalevi hikayesi başladı.

Seferihisar Masalevi

Şiddet gören, boşanmış, yoksul olan çalışmak isteyip çocukları nedeniyle çalışamayan kadınların çocukları Masalevine alınıyor. Kadınlar bir işte çalışırken, 4-5 yaşlarındaki çocukları Masalevinde güvenli bir ortamda, çocuk gelişimcisi öğretmenlerin rehberliğinde eğitim alıyor. Kadınlara KİHEP, anne-çocuk ilişkileri, kadın sağlığı, liderlik, yönetim gibi konularda farkındalık eğitimleri veriliyor. Belediyemizin Kadın Danışma Merkezinin psikoloğu da kadınlar ve çocukları ile düzenli görüşmeler yaparak ilişkilerine destek oluyor.

İş bulmakta zorlanan kadınlara Masalevi Çamaşırhanesinde yarı zamanlı çalışma olanağı sağlanıyor. Ayrıca Tepecik Mahallesi’ndeki KİHEP’li kadınlarla Hıdırlık Tarımsal Kalkınma Kooperatifine ait olan mutfağı çalıştırmaya başladıktan sonra başlattığımız “Mor Tencerem” mutfağında Masalevindeki çocukların öğle yemeği geliyor. Hem çocuklar sağlıklı besleniyor hem de kadınlar para kazanıyor. Son olarak bu mutfakta hazırlanan yemekler belediyenin hizmeti olarak yaşlı insanların evlerine dağıtılıyor. Böylece zincirin halkaları birbirini tamamlıyor.

“Kadınların Nafaka Hakkına Dokunma” Kampanyası

Yoksulluk nafakasını sınırlandırma girişiminin 2. Yargı Paketi kapsamında Meclis gündemine geleceği haberlerini kaygıyla takip ediyoruz. 2016 yılında Boşanma Komisyonu Raporu'yla hız kazanan kadın haklarına yönelik sistematik saldırılar, -her ne kadar Medeni Kanun'un 175. maddesi nafakanın bağlanma koşullarını ve 176. maddesi de nafakanın kaldırılma koşullarını düzenlese de- yoksulluk nafakasının süreyle sınırlandırılmasına yönelik girişimlerle devam ediyor. Süresiz Nafaka Mağdurları, Boşanmış Mağdur Babalar, Boşanmış İnsanlar ve Aile Platformu, Aile Meclisleri gibi isimler altında örgütlenen ve kadınlara karşı ayrımcılığın ve şiddet pratiklerinin meşrulaşmasını savunan yapılar, yoksulluk nafakasını sınırlandırma girişimlerini gündemden düşürmemeye çalışıyor. Yoksulluk nafaka konusu Boşanma Komisyonu Raporu'ndan sonra devlet nezdinde ilk olarak 2018 yılının Ekim ayında Adalet Bakanlığı ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlıklarının ortaklaşa düzenlediği bir çalıştayda konuşulmuştu ve bu çalıştaya konuyla ilgili on yıllardır çalışma yürüten, deneyime sahip bağımsız kadın örgütlerinin büyük çoğunluğu davet edilmemişti. Bu çalıştaydan sonra Cumhurbaşkanlığı 100 Günlük Eylem Planı'nda süresiz yoksulluk nafakası düzenlemesine yer verileceği söylentileri çıkmış fakat düzenleme planda yer almamıştı.

O tarihten sonra kurulan onlarca kadın örgütünün bileşen olduğu Nafaka Hakkı Kadın Platformu olarak, son 1 yıldır süren bir kampanya yürütüyoruz. Yukarıda adı geçen kadın hakları karşıtı yapılar tarafından kadın haklarını geriye götürme girişimlerinin kritik noktası olan yoksulluk nafakasına dair kamuoyunda yaratılmaya çalışılan yanlış algıyı değiştirmek³, siyasi iradenin milyonlarca kadını mağdur edecek bu girişimden vazgeçmesini sağlamak ve toplumun her kesiminden ve her cinsiyetinden insanın Türkiye'deki mevcut toplumsal cinsiyet eşitsizliğini daha da derinleştirecek bu ve benzeri girişimlere karşı birlikte mücadele etmesini sağlamak adına bir dizi çalışma yapıyoruz. Haziran ayında, aralarında Ümit Boyner, Latife Tekin, Zuhâl Olcay, Müjde Ar, Leman Sam gibi isimlerin olduğu, farklı alanlarda tanınmış 100 kadının imzasıyla bir imza kampanyası başlattık ve imza sayısı 10 günde 10.000'i aşan kampanyada erkeklere de imza atma çağrısında bulduk.⁴ İmza metninde de belirttiğimiz gibi, nafaka

3 Facebook:/nafakahikayesi, Twitter:@nafakahikayesi, Instagram:@nafakahikayesi, Medium:/nafakahikayesi

4 İmza metnine bu linkten ulaşabilirsiniz: <https://nafakahakkinadokunma.com/>

hakkında yapılması konuşulan değişiklik, en çok, ev içi emek veren, eğitim olanağına eşit bir şekilde ulaşamayan, evde çocuk, yaşlı ve hasta bakımı ve ev işlerini üstlendiği için çalışma hayatına katılamayan yoksul kadınları etkileyecek, onları şiddet gördükleri evliliklere mahkûm edecek. Yıllardır şiddet alanında çalışan kadın örgütlerinin çalışmaları gösteriyor ki şu anda esas nafaka mağduru olan taraf kadınlar çünkü kadınlar, şiddet dolu yaşamlardan çıkabilmek için yoksulluk nafakası talebinden vazgeçiyor ya da ortalama 300 TL civarında bağlanan nafakaları tahsil edemiyorlar.

Hiçbir bilimsel veriye dayanmaksızın, sadece nafaka mağduru olduğunu iddia eden erkek örgütlenmelerinin söylemleri üzerine inşa edileceği söylenen bu düzenleme çalışmaları kapsamında şimdiye kadar ne bağımsız kadın örgütlerinin ne nafaka hakkından vazgeçmek durumunda kalan kadınların ne de yoksulluk, tedbir, yardım veya ortak çocuklar için bağlanan iştirak nafakasını tahsil edemeyen kadınların görüşlerine yer verildi. Bu sebeple, fail olduğunun üzerini örterek “mağdur” olduğunu iddia eden erkek örgütlenmelerinin mağduriyet söylemleri bağlamında yapılacak bir düzenlemenin Anayasa'nın eşitlik ilkesini ve Türkiye'nin imzacısı olduğu CEDAW, İstanbul Sözleşmesi gibi uluslararası sözleşmeleri ihlal edeceği açıkça ortadadır. Kadınların ve kadın örgütlerinin konuyla ilgili düşüncelerine yer vermeden kadınların hayatını temelden etkileyecek böylesi bir yasal değişikliğin yapılması, eşitsizliği ve kadın yoksulluğunu derinleştirir.

Nafaka Hakkı Kadın Platformu bileşenlerinden Kadın Dayanışma Vakfı, veriye dayanmayan ve birtakım iddialar üzerinden yürüyen bu tartışmaları bilimsel bir zemine çekecek çok önemli bir araştırmaya imza attı. 31 Ekim tarihinde basınla ve kamuoyuyla paylaşılan rapora⁵ göre mahkemeler tarafından hükmedilen nafakaların %50,7'si yükümlüleri tarafından hiç ödenmezken sadece

5 Raporun tamamına bu linkten ulaşabilirsiniz: <http://kadinlaricin hukuk.org/yoksulluk-nafakasi-arastirmasi/>

%20,7'si nafaka yükümlüleri tarafından ödendi. Araştırma sonuçları gösteriyor ki boşanma ve nafaka davaları ile cinsiyete dayalı şiddet arasında önemli bir ilişki var. Boşanma sebepleri farklılık göstermekle birlikte incelenen dosyaların %82,9 gibi büyük bir oranında kadına yönelik şiddet iddiası mevcut. Şiddet iddiası içeren dosyalarda büyük oranda nafaka talebi söz konusu. Araştırmada ulaşılan veriler TÜİK verileri ile uyumlu bir şekilde kadının eğitim, meslek ve gelir durumlarının erkeklerin çok gerisinde olduğunu ortaya koyuyor. Medeni Kanun'da cinsiyet belirtmeksizin düzenlenmiş olan yoksulluk nafakasının genelde kadınlar tarafından talep edilmesi tam da bu verilerin gösterdiği üzere kadınların toplumsal hayatın her alanında ayrımcılığa ve eşitsizliğe maruz bırakılıyor olmasından kaynaklanıyor. Toplumsal cinsiyet eşitliği kavramının kendisine bile karşı çıkılan bir ortamda, kadınların nafaka hakkına el konulmaya çalışılması, kadınlara karşı ekonomik şiddetin hukuk yoluyla uygulanması anlamına gelecektir.

Nafaka Hakkı Kadın Platformu olarak, tüm siyasi partilerin milletvekilleri ve Genel Başkanları'ndan randevu alarak, öngörülen nafaka düzenlemesine neden karşı çıkılması gerektiğini anlatmaya çalışıyoruz.⁶ Yoksulluk nafakasının, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin bir sonucu olduğunun, ücretsiz ve kaliteli bakım hizmetlerinin yokluğunda evlilik öncesinde kadınlar istihdama katılsalar dahi, evlilik sonrasında ya çalışma hayatından çekilmeye zorlandıklarının ya da evdeki bakım emeği yükünden ötürü işten ayrılmak zorunda kaldıklarının altını çiziyoruz. Kadınların erkeklerle aynı işleri yapsalar dahi daha az ücret aldıklarının, eğitim ve meslek edinme konularında önlerinde ciddi engeller olduğunun ve devletin öncelikli görevinin kadınların toplumsal hayata eşit katılımı için politikalar üreterek, bunların uygulanması için siyasi kararlılık göstermesi gerektiğini vurguluyoruz. Nafaka hakkı kadınların kazanmak için yıllarca mücadele verdiği medeni haklarının ellerinden alınmasının sadece ilk adımı. Bunun sonrasında kadınların miras hakkı, mal rejimi gibi konularda da kadınlar aleyhine düzenlemeler talep edileceği aşikâr. Nafaka hakkına karşı çıkan erkek örgütlenmeleri, aynı zamanda 6284 Sayılı Kanun'a, İstanbul Sözleşmesi'ne ve toplumsal cinsiyet eşitliği kavramına aile bütünlüğünü bozduğu iddiasıyla saldırıyorlar. Buradaki

⁶ Nafaka Hakkı Kadın Platformu basın bülteni: <http://www.kadininsanhaklari.org/nafaka-hakki-kadin-platformu-kadinlarin-nafaka-hakkina-dokunulmamasini-ve-istanbul-sozlesmesinin-uygulanmasi-icin-siyasi-partilerin-kapisini-caliyor/>

Nafaka Hakkı Kadın Platformu siyasi parti temsilcileri ile yaptıkları görüşmelerden birinde

esas niyet çok açık: Devletin, kadınları her türlü şiddet ve ayrımcılık karşısında yalnız bırakması.

Kadın haklarına ve toplumsal cinsiyet eşitliğine karşı bu saldırılar, kadınların eşit birer birey olarak toplumsal hayata katılmalarını engellemek ve erkek egemen sistemin heteroseksüel ve trans olmayan erkeklere sunmuş olduğu ayrıcalıkları sonuna kadar korumak adına örgütleniyor. Kadınlar olarak nafaka hakkı başta olmak üzere tüm haklarımıza sahip çıkmalıyız. Medeni Kanun'a bir kez müdahale edilirse, sırada diğer hakların elimizden alınması girişimleri var. Tabii, kadın hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği meselesi sadece kadınları ilgilendiren bir mesele değil. Eşit, özgür ve adil bir yaşam tahayyül olan kadın-erkek, herkesin bu mücadeleye destek vermesi çok önemli.

**10 GÜNDE
10.000 KADINDAN İMZA**
"NAFAKA HAKKINA DOKUNMA"
METNİNE DESTEK ARTARAK SÜRÜYOR,
İMZALAR 10 GÜNDE 10.000'İ AŞTI!

Kadın haklarına saldırının nafaka hakkının sınırlandırılmasıyla hız kazanacağını tekrar altını çiziyoruz. Kadın haklarının içini boşaltma niteliğindeki bu girişimlere karşı çıkan metnimize erkeklerden de yoğun destek geliyor.

Kadın, erkek, herkesin imzalarını
nafakahakkinadokunma.com
adresine bekliyoruz.

#İstanbulSözleşmesiYaşatır!

Nafaka Hakkı Kadın Platformunun çağrısıyla, 25 Ağustos tarihinde kadınların kazanılmış haklarını ellerinden almaya çalışanlara, İstanbul Sözleşmesi feshedilsin diyenlere, 6284 Sayılı Kanun yürürlükten kalsın diyenlere, kadınların nafaka hakkına göz dikenlere karşı #İstanbulSözleşmesiYaşatır etiketiyle sosyal medya eylemindeydik. Türkiye’de kadına yönelik şiddet hem özel hem de kamusal alanda her geçen gün artarken, şiddeti önleyen yasaların ve İstanbul Sözleşmesi’nin uygulanmasının

şart olduğunu, İstanbul Sözleşmesi’nin cinsiyet temelli şiddete maruz kalan herkesin güvencesi olduğunu vurguladık. İstanbul Sözleşmesi’nin şiddeti insan hakkı ihlali olarak tanımladığına ve amacının kadınları her türlü şiddete karşı korumak ve kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddeti önlemek, kovuşturmak ve ortadan kaldırmak olduğuna dikkat çektik. Binlerce kadının katıldığı eylem 5 saat boyunca Twitter’da Türkiye Gündemleri arasında yer aldı, 1 saat boyunca ise Türkiye Gündemi’nde birinci sırada kaldı.

Yargı Reformu Bahanesiyle Kadın ve Çocuk Haklarının Gasp Edilmesine Müsaade Etmeyeceğiz! Çocuklara Yönelik Cinsel İstismar Suçunu Meşrulaştırıp, Tecavüzcülere Af Getirme Girişimlerinden Derhal Vazgeçin!

İkinci Yargı Paketi’nde yer aldığı söylenen çocukların istismarcılarla evlendirilmesi durumunda cezanın ertelenmesi hükmüne itiraz ediyoruz! Bir kez daha yinelıyoruz: Tecavüzü aklayacak, çocukların cinsel istismarını meşrulaştıracak, çocuk yaşta, erken ve zorla evlendirmelerin önünü açacak hiçbir düzenlemeyi kabul etmiyoruz!

İkinci Yargı Paketi’nde çocukların istismarcılarla “belirli şartlarda” evlendirilmeleri durumunda cezanın erteleneceğine yönelik hükmün bulunduğu iddialarını basına yansıyan haberlerden dehşet içerisinde izliyoruz. Haberlere göre, İkinci Yargı Paketi’ne gireceği iddia edilen yeni düzenleme çocuk ile cinsel istismar faili arasındaki yaş farkının 10’un üzerinde olmaması ve evlendirilmeleri durumunda hükmün ertelenmesini kapsıyor. 2016’da belirttiğimiz gibi, altını çizerek bir kez daha belirtiyoruz ki, çocuk yaşta, erken ve zorla evlendirmelerin önünü açacak, çocuk istismarını meşrulaştıracak, tecavüzü affedecek hiçbir düzenlemeyi kabul etmiyoruz.

Hükümet, 2016 yılında da çocuklara yönelik istismar edilen çocuklarla cinsel istismar failleriyle evlendirilmeleri halinde cezadan muaf olmalarını içeren bir önergeyi 3 AKP Milletvekilinin imzasıyla bir gece vakti apar topar Meclis Gündemine getirmişti. Dönemin Adalet Bakanı “Bunlar tecavüzcü değil. Bunlar cinsel istismar suçunu zorla işlemiş olan kişiler değil. Tamamen ailelerin ve küçüğün de rızasıyla yapılmış işler” diyerek, yasaları ve Türkiye’nin taraf olduğu çocuk hakları sözleşmelerini çiğneyerek, tecavüzcülere getirilecek affı savunmuştu. Önerge, önemli toplumsal tepkilere yol açmış, kadın ve çocuk örgütleri başta olmak üzere toplumun her kesiminden ve dünyadan gelen tepkiler üzerine hükümet önergeyi geri çekmek zorunda kalmıştı. O dönem çocuklara yönelik istismarı meşrulaştırmayı ve

çocuk yaşta, erken ve zorla evlendirmelerin önünü açmayı hedefleyen bu önergeye, milyonlarca kadını birlikte karşı çıkmıştık. 2016’dan bu yana yayınladığımız sayısız bildiri de belirttiğimiz üzere böyle bir düzenleme Türkiye’nin taraf olduğu çocuk hakları ve kadın hakları ile ilgili sözleşmelere ve Anayasa’ya aykırıdır, çocuk istismarcılarına af konusu tekrar tekrar gündeme getirilmemelidir!

TCK 103 cinsel istismar yasa düzenlemesine karşı kadınların eylemi / Kaynak: T24

Çocuklara yönelik cinsel istismar suçlarıyla mücadele etmek, çocuk yaşta zorla evlendirmeleri önleyecek düzenlemeler getirmek, kadın ve kız çocuklarının kazanılmış yasal haklarını korumak devletin sorumluluğudur. Kız çocuklarının tüm haklarını ihlal etmeye yönelik bu hükmün gündeme getirilme olasılığına karşı yetkilileri uyarıyoruz, böyle girişimler varsa derhal ve bir daha asla gündeme getirilmemek üzere vazgeçilmelidir. Çocuk istismarı affı basına yansıdığı gibi yargı paketinde yer alıyorsa derhal çıkartılmalı, çocuk ve kadın haklarının Meclis eliyle gasp edilmesinin önüne geçilmelidir. Tüm kadınları, bu meselenin takipçisi olmaya çağırıyoruz.

Nafaka Hakkı Kadın Platformu - TCK 103 Kadın Platformu, 18.10.2019

Kayım Uygulamalarının Kadın Çalışmaları Üzerine Etkisi

Kayımların atandıkları yerlerde ilk hedeflerinden biri kadın çalışmalarına ket vurmak veya çalışmaları olumsuz etkilemek oluyor. Gerçekleştirilen faaliyetlerde kadın bakış açısından ve toplumsal cinsiyet perspektifinden uzak anlayış ve görüşler hakim. Yapılan çalışmalarda da eril zihniyetin izlerine sıkça rastlamaktayız. Kadın bakış açısından uzak olduğu için şehirdeki erkek halkın menfaatinin ön planda tutularak erkeklerin tepkisini alabileceğini düşündükleri çalışmalardan uzak duruyorlar. Bu durum da kadınların aleyhine ilerliyor. Kadın çalışmaları kapsamında yapılan faaliyetlerde yerelin ihtiyacından ziyade medyada yer alacak, haber niteliği taşıyacak ve sorunları örtbas eden etkinlikler öncelikleri oluyor. Bütçelerin çoğu konser vb. etkinliklere ayrılıyor. Kadın sığınakları, danışma merkezleri ihtiyaç olmasına rağmen bunlarla ilgili hiçbir girişim olmuyor. Var olan merkezler ise ya kapatılıyor ya da işlevsizleştiriliyor. Kayıym atanan belediyelerde kadınların sorunlarına gerekli hassasiyet ve önem verilmiyor.

Kadınları umursamayan bu yöneticilik anlayışı, kadınların psikolojik olarak yıpranmalarına neden oluyor. Belediyelerde çalışan kadınlar iş yerlerinde mobbing, taciz, şantaj vb. şiddet türlerine maruz kalıyor. Medyaya yansıyan bu tür şiddet vakalarının hukuki süreçleri yasalara uygun olarak yürütülmüyor ve üstü kapatılıyor. Belediye, çalışanlarının niteliğine bakmaksızın ideolojik görüşüne bağlı olarak ayrımcılık yapıyor ve kendisinden farklı ideolojide olan insanlar üzerinde ciddi yaptırımlar uyguluyor. Çalışanların emekleri yok sayılarak işten çıkarılmakla tehdit ediliyorlar. Tehditle kalmayıp çalışanların işlerine son veriliyor veya yasalara aykırı olmasına rağmen çalışanlar, vasıfsız işlerde çalıştırılarak istifaya zorlanıyor. Hiçbir gerekçe göstermeden, açıklama yapmadan kadınlar emek verdikleri iş yerlerinden uzaklaştırılıyor.

Yapılan çalışmalarda bütün kadınları kapsayıcı hizmet anlayışından uzak bir anlayış söz konusu. Ailelerinin farklı görüşe sahip olduğuna inanılan kadınlara verilen hizmetlere son verilmesine yönelik girişimlerde bulunuluyor. Toplumda gruplaşmaya ve ayrımcılığa neden olan yaptırım ve uygulamalar mevcut. İnsanlar arasındaki iletişime zarar veriyorlar ve bunun sonucunda kişiler arasında kırılmalar ve tartışmalar yaşanıyor. Yerel halkın istihdamı yerine başka illerden özellikle getirilen kişiler istihdam ediliyor. İŞKUR üzerinden yapılan alımlarda ekonomik açıdan mağdur kadınlar işe alınmayarak emniyet mensuplarının eşlerine öncelik veriliyor. Toplumun manevi ve kültürel değerlerine önem vermek yerine yöneticilerin kişisel beğenilerine önem veriliyor ve bunun yansımalarını da şehir mimarisinde görebiliyoruz. Kayıym uygulamaları sonucunda belediyelerde çalışan ve belediyenin hizmet ulaştırması gereken kadınlar doğrudan ve dolaylı olarak birçok mağduriyet yaşadığı ve yaşamaya devam ediyor.

"Kadınlar Barışı Konuşuyor" etkinliği

Kadınların Siyasi Hakları ve Eşitliğe Karşı Başka Bir Saldırı: Kayıym Uygulaması

31 Mart yerel seçimleri ve sonuçları itibarıyla başta İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı olmak üzere pek çok yerde yaşanan sorunlar, geçtiğimiz aylarda kadınların kazanılmış siyasi haklarına karşı yeni bir saldırıya bürünerek devam ediyor. Türkiye'de kadınların siyasi katılımı, eşit temsili ve karar alma mekanizmaları içinde etkin yer almalarına tehdit oluşturan bu adımlar, özellikle eşitlik mücadelemiz açısından son derece kaygı verici bir hal almış durumda. Kadın siyasetçilere ve hak savunucularına yönelik ayrımcı yaklaşımlar, tutuklamalar ve görevden almaların devam ettiği bu süreçte, başta kayıym atanan belediyelerdeki kadınların kazanımları olmak üzere, hepimizin hakları geri alınmaya çalışılıyor.

Özellikle Halkların Demokratik Partisi (HDP)'nin seçimi kazandığı belediyelerdeki kadınların uzun yıllardır verdikleri mücadele ile elde ettikleri eş başkanlık sistemi, daire başkanlığı ve müdürlüğü düzeyindeki makamlar, kadın danışma/dayanışma merkezleri, sığınakları gibi belediye bünyesindeki kadınları destekleyici kurumlar ve birimler şu anda üçü büyükşehir belediyesi 28 belediyenin eş başkanları yerine atanan kayımlar eliyle kapatılıyor. Daha önce işe alınmış olan kadın otobüs şoförleri bile işlerinden çıkarılıyor. Oysa ki eş başkanlık uygulaması yoluyla bir kadın ve bir erkeğin belediye başkanlığını yürütüyor olması, siyasette eşit temsil ve söz hakkı bakımından çok önemli bir kazanım. Bu gidişatın diğer önemli bir sonucu olarak bu belediyelerin kadınları destekleyen birimlerinde çalışan ve aynı zamanda KİHEP eğitimci de olan arkadaşlarımızın işine son verilmesi, bu illerdeki kadınların KİHEP'e ulaşmasının ve hak bilinci edinmesinin önündeki en önemli engel haline gelmiş durumda.

31 Mart Yerel Seçimleri Sonrasında Kadın Adayları Destekleme Derneği (KA.DER)'in Siyasi Partilere Yaptığı Çağrı

Cumhuriyet tarihi boyunca bir tane bile kadın milletvekili çıkarmamış 20 şehrimiz var!

**Bir sonraki seçimde eşit dağılım istiyoruz!
Tüm partiler şimdiden göreve!**

Türkiye'de kadınların seçme seçilme hakkını kazandığı 1934 yılından bu yana yapılan genel seçimlerde kadın erkek milletvekili dağılımını inceleyen Kadın Adayları Destekleme Derneği (KA.DER), meclise giren kadın milletvekili oranının ortalama %5,25 olduğunu açıkladı. KA.DER'in incelemesi, Türkiye'nin 20 şehrinin ise Cumhuriyet tarihi boyunca bir tane bile kadın milletvekili çıkarmadığını ortaya koydu. Yıllardır kadınların her alanda eşit temsili için mücadele ederken böyle bir sonucun kabul edilemez olduğunu belirten KA.DER, bir sonraki seçimlerde eşit dağılımın gerçekleşmesi için tüm partileri şimdiden samimi ve planlı bir şekilde çalışmaya çağırdı.

Türkiye'de kadınların seçme seçilme hakkını kazandığı 1934'ten bu yana 23 genel seçim yapıldı. Bu seçimlerde meclise giren 11.385 milletvekilinin sadece 598'i kadındı. Yani kadın yurttaşları seçme seçilme hakkını pek çok batılı ülkeden önce kazandığı için övünen Türkiye'nin, o tarihten başlayarak tam 85 yıldır kadınlara uygun gördüğü seçilme oranı %5,25'te kaldı.

1997 yılından bu yana eşit temsil için çalışan KA.DER ve tüm kadın hareketinin, evde, işte, okulda, iş dünyasında ve siyasette, kısaca toplumun her alanında kadınların da eşit bir şekilde yer alması mücadelesine rağmen, meclise giren kadın milletvekili oranı bugüne kadar en fazla %17,8 olabildi.

Rakamların ortaya koyduğu gerçekler, bununla da sınırlı değil. Türkiye, Cumhuriyet tarihi boyunca bir tane bile kadın milletvekili çıkarmamış tam 20 şehre sahip. O şehirler alfabetik sıraya göre şöyle: **Adıyaman, Ardahan, Artvin, Bayburt, Burdur, Erzincan, Giresun, Gümüşhane, Karabük, Karaman,**

Kilis, Kırıkkale, Kırklareli, Kırşehir, Nevşehir, Niğde, Osmaniye, Rize, Sinop ve Yozgat.

Yaptığı incelemeyle bu kara tabloyu gözler önüne seren KA.DER'e göre, henüz bir yıl önce yapılan son genel seçimler ve 23 Haziran'da tamamlanan yerel seçimlerde de partiler, kadın örgütlerinin yıllardır mücadelesini verdiği eşit temsil hakkı konusunda sınıfta kaldılar. Kadınların talepleri bir yana, kendi verdikleri sözleri de tutmadılar, parti programları, tüzükleri ve seçim beyannamelerinde yazdıklarını hayata geçirmediler. Şu an TBMM'deki 589 milletvekilinin sadece 102'si kadın (%17.32). Son yerel seçimlerde ise 8.257 belediye başkan adayının sadece 652'si, yani %7,89'u kadın adaylardan oluştu. Seçimler sonrası, 1.389 belediye başkanlığı koltuğundan ancak 43'üne kadınlar oturabildi. Bu yerel seçimlerin kadınlar açısından tek başarısı, halen oranı çok düşük olmasına rağmen 674 olan kadın muhtar sayısının %58,9 artarak 1.071'e yükselmesi idi. O da KA.DER'in çabalarıyla gerçekleşti.

KA.DER Genel Başkanı Nuray Karaoğlu, bu rakamlar gölgesinde tüm partilere sesleniyor, aldıkları oyun yarısını kadınların verdiğini bir kez daha hatırlatıyor ve şöyle diyor:

"Bir sonraki seçimlerde benzer bir manzarayla karşılaşmak istemiyoruz. Bu yüzden tüm partileri, daha fazla vakit kaybetmeden, şu andan itibaren kadınların seçimle ya da atamayla gelinen tüm karar alma mekanizmalarında eşit temsili için gerekli adımları atmaya davet ediyoruz. KA.DER olarak bunun takipçisi olacağımız gibi, gerekli desteği vermek için de hazırız."

Baskının Başkenti: Ankara

KAOS GL - Kaos Gey ve Lezbiyen Kültürel Araştırmalar ve Dayanışma Derneği

Ankara'da ODTÜ'lü öğrencilerin Onur Yürüyüşü / Kaynak: Uluslararası Af Örgütü

OHAL döneminde, ilanına gerekçe teşkil eden darbe girişimi ile hiçbir ilgisi olmamasına rağmen yürürlüğe sokulan keyfi kararlardan biri de Ankara Valiliğinin, Kasım 2017'de, il genelinde bütün LGBTİ+⁷ etkinliklerini yasaklama kararıydı. Bu yasağı diğerlerinden ayıran bir yönü, süre bakımından sınır getirilmemesi, yani sonsuz bir yasak olarak kaleme alınmasıydı. Diğer yönü bir ucunda sınırlı sayıda insanın katılabildiği tematik atölye çalışması, diğer ucunda ise kitlesel bir gösteri yürüyüşü olan ihtimaller yelpazesinde bulunan bütün ihtimallerin yasaklanması oldu. Tabii ki yargısal süreçler hızla başladı, süreçlerin tamamlanması ise o denli yavaş. OHAL'in kaldırılmasının ardından "Acaba etkinlik yasağı da kendiliğinden kalkmış mıdır?" diye iyimser bir beklenti ortama egemen olmuşken, Valilik bu defa yeni bir yasaklama kararını, Ekim 2018 tarihinde yayımladı. Böylece özgürlüklerin ihlali çift dikişle garanti altına alınmış oldu. Ankara İdare Mahkemesi, yasaklama kararından bir yıl beş ay; OHAL'in kalkmasından dokuz ay sonra ilk yasaklama kararını kaldırsa da, baskıyı garanti altına alan ikinci yasak Valiliğe göre hala yürürlükteydi. Valiliğe göre hukuka uygun, hukukçulara göre hukuka aykırı olan ise şuydu: Mahkemenin, "OHAL döneminde dahi böylesi genel bir yasaklama kararı verilemez" diyerek tartışmayı tümünden bitiren kararına rağmen Valilik ikinci yasaklama kararının hala yürürlükte olduğu noktasında ısrar ediyordu. İsrardan öte, belediyelere, Ankara Barosuna, üniversitelere yazılar göndererek LGBTİ+ toplumunun farklı disiplinlerde ve zeminlerde yapmaya

çalıştığı istisnasız her türlü etkinliği tek tek engellemeye, kolluk gücü yollayarak demokratik ve barışçıl etkinliklere saldırmaya devam etti, ediyor.

Bugün Ankara'da hukuki olmayan bir sokağa çıkma yasağı hala sürüyor. Aslında sadece sokağa çıkma yasağı da değil, özel alanlarda bile bir araya gelme yasağı var. Hiç kimseye tanınmayan hak, LGBTİ+'lara zaten tanınmıyordu, şimdi ise herkese hak olan da LGBTİ+'lara tanınmıyor. Kamuoyu yorgun, sayıca az ve kendisine yönelen kamusal saldırganlıkla baş etmekte meşgul ancak Türkiye sivil toplum hareketinin Ankara'daki LGBTİ+'lara -birkaç iyi niyetli istisnayı bir kenara koyarsak- maalesef yeterli ilgiyi gösterdiğini söylemek mümkün değil.

Karar alıcılar, baskı laboratuvarına çevirdikleri Ankara'daki deneylerinde ne tür sonuçlar elde etmeyi umuyorlardı, bilemiyoruz. Ancak bunu yalnızca LGBTİ+ karşıtı her türlü fobik nefretin açığa çıkması olarak yorumlarsak sanırım eksik bir okuma yapmış oluruz. LGBTİ+'lara yönelen bu şiddetin bir hakimiyet aracı olarak kurgulanmış olması muhtemel. Bununla birlikte Ankara'yı LGBTİ+'ları özellikle hedefe koyan bir yasak ve şiddet alanına çeviren bu kararlar ne o hakimiyet haline beklenen katkıyı sundu ne de LGBTİ+'ların fiili ve hukuki zemindeki mücadelesini zayıflattı, motivasyonunu bozdu. Belki karar alıcılar bu kararları bir yerlerde birilerine gösterip, mükafatlandırılmayı bekliyordur, bilemeyiz. Ama mükafatı verecek olanlar, hareketin Ankara'da on yıllarca elde ettiği birikimin, her anlamda Ankara sınırlarını aştığını bilseler, sanırsız tutumları farklı olurdu.

⁷ Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans, İnterseks

Rosa Kadın Derneği ile Röportaj

Mor Bülten'in bu sayısında, Kürt illerinde OHAL uygulamaları ve KHK'larla kapatılan kadın derneklerinin ardından 2018 yılının sonunda Diyarbakır'da kurulan Rosa Kadın Derneğinin kuruluş hikayesini ve neler yaptığı üzerine dernek kurucularından Adalet Kaya ile konuştuk.

Rosa Kadın Derneğinin kuruluş hikayesini anlatabilir misiniz? Nasıl yola çıktınız?

Biliyorsunuz ki 2016 yılında başlayan OHAL uygulamaları ve KHK'larla kapatılan kadın kurumlarımızın yokluğunun yarattığı ve toplumda etkileri hissedilen o büyük boşluğu doldurmak elzem olmuştu. OHAL döneminde 11 kadın derneği, 1 çocuk hakları derneği kapatıldı. KJA (Kongreya Jinên Azad/Özgür Kadın Kongresi) Derneği başta olmak üzere kadın özgürlüğünü ve eşitliğini savunan Kürt kadın dernekleri KHK ile mühürlenirken; kayyım atanan 94 DBP'li belediyenin 43 kadın merkezi ve belediyelere bağlı çalışma yürüten 3 kadın sığınağı kapatıldı. Toplumun böyle yara aldığı bir dönemde bir yandan siyasal mücadele devam ederken, sosyal alanda oluşan boşluğu doldurmak ve çalışmalar yürütmek amacıyla bir dernek kurmamızın gerekliliğini görüp hızla çalışmalara başladık. Ağustos 2018'de başlayan çalışmamızın sonucunda Rosa Kadın Derneğini kurduk ve 29 Aralık 2018 günü açılışımızı yaptık. Farklı alanlardan gelen ancak ortak noktaları kadın çalışması olan, kadın alanında sahada, yönetsel düzeyde veya siyasal alanda

mücadele etmiş 7 kadın arkadaşla birlikte kuruculuk çalışmalarını yürüttük. Velhasıl, Rosa'nın kuruluş fikri ve hikayesi derin bir toplumsal ihtiyaç sonucunda ortaya çıktı.

Derneğin adı nereden geliyor?

Kendimizi Türkiye Kadın Hareketi'nin ve Dünya Kadın Hareketi'nin bir parçası, önemli bir dinamiği olarak görüyoruz. O nedenle isim belirlerken evrensel ve yereli aynı anda temsil edecek bir isim düşündük. Yürütülen tartışmalar sonucunda, yereldeki Roza'lardan da yola çıkarak kadın kurtuluş hareketi öncülerinden Rosa Luxemburg'a atıfta bulunarak Rosa ismine karar verdik.

Kuruluşunuzdan bu yana ne gibi etkinlikler yaptınız?

Kuruluşumuz büyük bir yankı yarattı ve sevinçle karşılandı. Duyulmaya başladığımız andan itibaren belirttiğim toplumsal ihtiyacın derinliğini gördük; çok fazla başvuru almaya başladık. Aldığımız başvurular sadece Amed'den (Diyarbakır) değil; Van'dan, Mardin'den, Urfa'dan da başvurular alıyoruz. Kadınlara hukuki, psikolojik destek sağlamak ve sığınma evi ihtiyacını yönlendirerek gidermek konusunda etkin ve yönlendirici çalışmalarımız başarıyla sonuçlansa da yetmediğimizi, yetişemediğimizi fark ettik ve hızla kentteki kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda çalışma yürüten tüm STK'lar ve STK'ların Kadın Meclisleri veya Komisyonları ile görüşmelere başladık.

En değerli çalışmamız olan Amed'de kadına yönelik şiddetle mücadele eden ve konuyla doğrudan ilgili olup kentin antenlerini oluşturan tüm sivil toplum örgütleri ve kadın meclisleri ile ortak mücadele etmek için oluşturduğumuz Şiddet Ağları'nın deklarasyonunu 7 Mart 2019'da ilan ettik. Diyarbakır Barosu Kadın Hakları Merkezi, İnsan Hakları Derneği (İHD), Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV), Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES), Eğitim Sen, Tabipler Odası, Psikologlar Derneği, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği, Bağlar Belediyesi Kardelen Sığınma Evi'nin içinde bulunduğu tüm bu kurumlarla birlikte ortak mücadele ve dayanışma ağını kurmanın ve ortak veri tabanı oluşturmanın öncülüğünü yaptık. Çalışmanın teknik altyapısı devam

Rosa Kadın Derneğinin bir eyleminden

Rosa Kadın Derneği basın açıklaması sırasında

ediyor. Bu çalışmanın sonucunda hem şehrin antenleri görevini yerine getirip şiddetle etkin mücadele etmeyi hem de şehrin şiddet haritasını oluşturmayı amaçladık. Bu çalışma uzun vadede hem şiddeti önlemede etkin ve sonuç odaklı bir mücadelenin sürmesini hem de gerçek verilere ulaşmamızı sağlayacak. Ayrıca periyodik olarak iki ayda veya üç ayda bir şiddet ağının yaptığı her çalışmayı basın önünde kamuoyu ile paylaşma kararı aldık.

Tahmin edersiniz ki hem sığınakların yetersizliği hem de bir çok kurumun işlevsiz hale getirilmesi sebebiyle çalışmalarımızı yürütürken zorlanıyoruz. Başladığımız günden beri onlarca başvuru aldık. Özellikle fiziksel, cinsel ve ekonomik şiddet mağduru kadın sayısı oldukça fazla. Başvuru yapan kadınlara istekleri doğrultusunda hukuki ve psikolojik destek ile sığınak desteği sağlamayı başardık. Sığınma ve koruma konusunda tek kadın sığınma evi olan Bağlar Belediyesinin Kardelen Sığınma Evinden faydalandık. Bu konuda arkadaşlar gerekli desteği ve dayanışmayı sağladılar. Rosa Kadın Derneği olarak kuruluş amacımız başvuru almak veya kadınların kuruma gelmesini beklemek değil elbette ama ihtiyaçtan dolayı bu konularda da çalışma yaptık ve şiddetle mücadele ağının bu konuda çok faydasını gördük.

Kuruluş amacımız doğrultusunda toplumda değişim dönüşüm yaratmak, mahalledeki, apartmandaki evine kısırlanmış kadınlara ulaşmak, farkındalık ve bilinçlendirme eğitimleri ile toplumsal bir dönüşüm yaratmak sorumluluğu ile basın açıklamaları, kadın yürüyüşleri ve farkındalık etkinlikleri planladık ve yaptık. 8 Temmuz 2019'da ilk dört aylık raporumuzu basın ve kamuoyu ile paylaştık. Diyarbakır'da son altı ay içerisinde

4 kadın erkekler tarafından katledildi. 8 Temmuz günü raporumuzu okuduk ve şehirde yapmış olduğumuz farkındalık etkinliği Türkiye'ye ve hatta Avrupa'ya kadar tesir etti.

Bir hafta boyunca, bizim çağrımızla kentteki tüm kurumlar ve kadınlar oldukları yerde mor ve siyah renklerle kadın cinayetlerini protesto etti. İnsanlar evlere, arabalara mor ve siyah renk asarak tepkilerini sessizce ifade ettiler. 2 Ağustos'ta kadın sürücülerin trafikte maruz kaldığı erkek şiddetine dikkat çekmek ve bunu protesto etmek amacıyla 'Mor Konvoy' çalışmasını organize ettik ve 100'ü aşkın kadın sürücü mor renklerle trafikte bir konvoy oluşturarak buluştuk.

Gelecek için nasıl etkinlikler düşünüyorsunuz?

Önümüzdeki ilk altı aylık dilimde mahalle ve sitelerde şiddet türlerini ve mücadele yöntemlerini anlatacağımız toplantılar ve etkinlikler var. Ayrıca bu yıl 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Haftası'nı çok güçlü ve etkili bir şekilde geçirmek maksadıyla bir aylık takvimimizi dolu dolu planladık.

Diğer kadın örgütleri dayanışma alanlarınız neler?

Tüzüğümüzde de olduğu gibi Türkiye Kadın Hareketi ve Dünya Kadın Hareketi ile birlikte ortaklaşarak ve dayanışarak çalışmalar yapmayı planlıyoruz. Kadınlar Birlikte Güçlü platformuna dahil olduk. Mor Çatının sekreteryasını yürüttüğü Sığınaklar ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayı'na katıldık ve artık Kurultay'ın ana bir bileşeniyiz.

Emine Bulut eylemi, Eskişehir

Emine Bulut eylemi, Adana

Emine Bulut eylemi, Ankara

Emine Bulut eylemi, Giresun

25 Kasım 2019, İstanbul

25 Kasım 2019, İzmir

Kadın Cinayetlerine Karşı Her Yerde Sesimizi Yükseltiyoruz

25 Kasım 2019, Rize

25 Kasım 2019, Yalova

Birleşmiş Milletler (BM) Kadın Birimi tarafından yıllık olarak hazırlanan ve bu seneki başlığı "Değişen Dünyada Aile" olan Dünya Kadın İlerleme Raporu yayımlandı. Araştırmalar raporunda, kadınlar için en tehlikeli yerlerden birinin kendi evleri olduğu belirtildi. 2017'de işlenen kadın cinayetlerinin yüzde 60'a yakınında, katilin, aile üyelerinden biri olduğunu gösteren rapora göre, her gün 137 kadın aile fertlerinden biri tarafından öldürülüyor. Rapor ayrıca 15-49 yaş arasındaki her 5 kadından birinin, eskiden veya şu anda birlikte olduğu eşi/partneri tarafından uygulanan fiziksel şiddete veya cinsel istismara uğradığını ortaya koyuyor.

Türkiye'de de binlerce kadının erkekler tarafından "Boşanmak istedi", "Evdeki yoğurdu bitirdi", "Kıskandım" gibi bahanelerle öldürüldüğünü biliyoruz. Emine Bulut tıpkı Münevver Karabulut, Güldünya Tören, Özgecan Aslan gibi öldürülen kadınlardan sadece birisi. Çocuğunun gözleri önünde öldürülme görüntülerinin ortaya çıkması sonucunda, Emine Bulut tüm Türkiye'nin gündemine girdi. Adana, Antalya, Ankara, Eskişehir, Giresun, Hopa, İzmir, İstanbul, Kocaeli, Mersin, Trabzon ve daha bir çok yerde kadınlar "Ölmek İstemiyoruz" sloganlarıyla eylemler yaptılar.

Haziran ayı içerisinde ise kadın örgütleri ve demokratik kitle örgütlerinin çağrısıyla, Diyarbakır'da "Kadın Cinayetleri Politiktir" sloganıyla bir yürüyüş düzenlendi. Yürüyüş yeri olarak kocası tarafından öldürülen Avukat Müzeyyen Boylu'nun vurulduğu Kayapınar ilçesi seçildi. Taşdıkları siyah pankartın yanı sıra, "Yasta değil isyandayız", "Kadınlar durmayacak kadın susmayacak kadın haykırarak", "Çocuk istismarı insanlık suçudur", "Erkek vuruyor devlet koruyor", "Sevgi öldürmez yaşatır" yazılı dövizler taşıyan kadınlar, slogan atarak yürüdüler. Yürüyüşün sonunda yapılan açıklamada "Bir kez daha yinelıyoruz; suça sessiz kalmak, suça ortak olmak demektir. Susmayın! Bu cinayetlere ortak olmayın! Bu, devletin, yargının, erkeklerin, medyanın ve tüm toplumun meselesidir. Rakamlardan ibaret değiliz. Fakat unutmuyoruz, her güne eksilerek başlıyoruz. Erkek aklının öldürmek için ortaya attığı bahanelerle toplumun sistematik olarak duyarsızlaştırılmasına, kayıplarımızın sıradanlaştırılmasına itiraz ediyoruz. Hiçbir şey olmamış gibi devam edemeyiz. Boşanmak istiyoruz öldürülüyoruz, nafaka istiyoruz öldürülüyoruz, sokağa çıkıyoruz öldürülüyoruz. Artık yetti diyoruz. Biz yaşamak istiyoruz." denildi.

Emine Bulut eylemi, Antalya

Emine Bulut eylemi, İstanbul

Emine Bulut eylemi, İzmir

Kadın Cinayetlerini Acil Önle Eylemi, Kadıköy – İstanbul

Kadın Cinayetlerini Acil Önle Eylemi, Ayvalık – Balıkesir 25 Kasım 2019, Ankara

25 Kasım 2019, Kayseri

25 Kasım 2019, Mardin

Emine Bulut eylemi, Trabzon

Kadınlar Birlikte Güçlü ise 25 Kasım yaklaşırken “Kadın Cinayetlerini Acil Önle” kampanyasına başladı. Kampanya kapsamında Kadıköy İskele Meydanı’nda bir araya gelen kadınlar, öldürülen 100 kadının hikayesini paylaştı. Gerekli önlemlerin alındığı koşullarda kadın cinayetlerinin önlenilebileceğini vurgulanan eylemde ayrıca şu açıklama yapıldı: “Kampanya boyunca farklı şekillerde bu cinayetlerin ve cinayete varana dek erkek şiddetinin nasıl önlenilebileceğini anlatmaya çalışacağız. İddia ediyoruz: İstanbul Sözleşmesi ve 6284 etkin bir şekilde uygulanırsa, yeterli sığınak, kadın danışma/dayanışma merkezi ve tecavüz kriz merkezi açılırsa, toplumsal cinsiyet eşitliği tanınır ve politika metinlerinden çıkarmaktan vazgeçilirse, kadınların ekonomik hakları güvence altına alınır ve sosyal politikalar aileye bağlı olmadan çıkarılırsa, toplumda şiddete karşı ‘karı-koca arasına karışılmaz’ diyerek yok saymak yerine müdahale etme yaklaşımı yaygınlık kazanırsa kadın cinayetleri önlenir. Bu yüzden buradan politika yapanlara, uygulayanlara, mahkemelere, kolluk kuvvetlerine, yan komşulara, akrabalara, sokaktan geçenlere, yani herkese sesleniyoruz: ‘Kadın cinayetlerini acil önle!’ Ve bunun mümkün olması

için de çareyi kadın dayanışmasında buluyoruz. Yaşasın kadın dayanışması!”

Ayrıca kadınları 25 Kasım’a kadar her gece saat 20.00’de kadın cinayetlerine karşı buldukları her yerden ses çıkarmaya çağırdılar. Avcılar, Yeldeğirmeni, Bağcılar, Kocamustafapaşa, Adalar, Sarıyer, Şişli, Mersin, İzmir, Kartal, Ankara, Kadıköy, Güngören, Yeşilkent ve daha bir çok yerde kadınlar “Kadın Cinayetlerini Acil Önle” diyerek ses çıkardılar. İzmir, Mersin, Ayvalık ve Hatay’da da kadınlar “Kadın Cinayetlerini Acil Önle” diyerek birçok eylem ve etkinlik düzenledi.

25 Kasım gününde ise bu yıl da Türkiye’nin her yerinde eylem, panel, söyleşi, gösteri gibi birçok etkinlikle kadına yönelik şiddete dikkat çekildi. İstanbul’da 25 Kasım Kadın Platformu’nun Taksim Tünel Meydanı’na çağrısını yaptığı yürüyüş, 24 Kasım günü Beyoğlu Kaymakamlığı tarafından yasaklandı. Yapılan görüşmeler ve kadınların Tünel Meydanı’na yaptıkları çağrıda ısrarcı olduklarını belirtmesinin ardından yasak kaldırıldı. 25 Kasım’ın ardından, tüm kadınların şiddetten uzak hayatlar kurabildiği, sığınaksız bir dünya dileğimizi yineliyoruz.

Kürtaj Olma Hakkı Hala Geri Alınmak İsteniyor

Ücretsiz ve güvenli kürtaja erişim her kadının hakkı. Ancak Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın 2015 tarihli raporunda da gördüğümüz gibi Türkiye'de kadınların ücretsiz, güvenli ve erişilebilir kürtaj hakları fiili uygulamalar yoluyla engelleniyor, kürtaj yasal bir hak olmasına rağmen hastaneler keyfi olarak kürtaj yapmamakta ve kürtaj kararı kadınlara bırakılmadığı gibi kadınlara görevliler tarafından yanlış ve eksik bilgi veriliyor.

Kürtaj olanağına erişim günden güne zorlaşırken 10 Eylül tarihinde İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü, 1 Ocak 2017 ile 31 Mayıs 2019 tarihleri arasında İstanbul'daki tüm kamu ve özel hastanelerden 30-40 yaş aralığında "polistik over sendromu" olup, kürtaj yaptıran kadınların listesini resmi olarak istediğini öğrendik.

Kürtaj Haktır Karar Kadınların Platformu eylemi / Kaynak: Demokrat Haber

Nafaka Hakkı Kadın Platformu olarak bir hak olan kürtajın bir fişleme aracı olarak kullanılmasını, kadınların kişisel sağlık verilerinin üçüncü taraflarla paylaşılmasını kabul etmeyeceğimize dair bir bildiri yayınladık. Birçok kadın örgütünün ve İstanbul Tabip Odası'nın itirazları sonuç verdi ve 12 Eylül tarihinde İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü "Talep edilen bilgi gereksinimi ortadan kalktığından söz konusu yazımıza işlem tesis edilmemesi" içerikli ikinci bir yazıyla talebini geri çekti. Kadınlar olarak bir kez daha haklarımızın geri alınmasına karşı dayanışmamızı ördük ve haklarımızı korumayı başardık.

"Dayanışma Yaşatır Çalıştayı" katılımcıları

Feministler ve LGBTİ+'lar Eşitlik İçin Bir Araya Geldi

Aslı Alpar

KAOS GL

Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler Derneği ve Kaos Gey ve Lezbiyen Kültürel Araştırmalar ve Dayanışma Derneği'nin (Kaos GL) davetiyle bir grup aktivist, Türkiye'de yükselen toplumsal cinsiyet eşitliği karşıtı hareketlere, feminist ve kuir⁸ aktivizmle yanıt vermek için İstanbul'da bir araya geldi. 8-9 Kasım tarihlerinde gerçekleşen "Dayanışma Yaşatır Çalıştayı" toplumsal cinsiyet eşitliği ve LGBTİ+ haklarına; hukuk, akademi, uluslararası ilişkiler, yerel yönetimler, medya ve aktivizm boyutuyla yaklaştı, sorunlara çözüm aradı.

Çalıştayın birinci günü Kaos GL Derneğinden Seçin Tuncel ve Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler Derneği'nden Özlem Şen'in açılış konuşması ile başladı. Açılış konuşmalarından sonra "Hukuk, Akademi, Uluslararası Süreçler" başlıklı oturumun ardından "Yerel Siyaset, Medya, Aktivizm" başlıklı ikinci oturum yapıldı. Öğleden sonraki bölümde, katılımcılar çalışma gruplarına bölünerek küçük gruplar halinde tartışmaları derinleştirdi. Hukuk, yerel siyaset, aktivizm, medya ve akademi alanlarına dair sorunları tespit eden çalışma grupları, bir arada mücadele zeminini geliştirmek üzere çözüm önerileri hazırladı.

Dayanışma Yaşatır Çalıştayı, feminist ve LGBTİ+ hareket öznelerinin heteroseksist ve cinsiyetçi politika ve uygulamalara karşı bir arada mücadele edeceği alanlar yaratma ve var olanları güçlendirme konusunda ortak söz ve eylemleri artırma konusunda ortaklaşarak sona erdi.

⁸ Kuir (Queer), kendisini düzcinsel olarak tanımlamayan insanlar için kullanılan kapsayıcı bir terimdir. Normatif cinsel kimliğe sahip olmayan kişiler de kendilerini tanımlamak için bu kelimeyi kullanır.

Pekin +25 Süreci ve UNECE Bölgesel Toplantısı Cenevre’de Gerçekleşti

1995 yılında Pekin’de gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler Dördüncü Dünya Kadın Konferansı’nda kadın hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği bakımından çok önemli kazanımlar elde edildi. Bu konferans sonucunda kabul edilen Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu; hükümetleri kadınların hayata eşit katılımının ve toplumsal cinsiyet eşitliği anlayışının tüm plan, politika ve programlara yerleştirilmesi konularında yükümlü kılmakta idi.

Pekin Dünya Kadın Konferansı’ndan ve Konferans’ın kadınlar için eşitlik sağlayacağı vaadinden günümüze kadar geçen 25 yılda hiçbir ülkede toplumsal cinsiyet eşitliği sağlanamadı. Bazı ilerlemeler kaydedilmiş olmakla birlikte dünyada giderek derinleşen eşitsizliklere ve kadın hakları bakımından kayıplara da tanık oluyoruz. Kadın Koalisyonu ve Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği olarak, Pekin’in 25. yılında mevcut eşitsiz koşulların kadınların hayatlarına etkilerine ve eşitliğin tesis edilmesi için ulusal ve uluslararası mekanizmaların sınırlarına dair sözümüzü söyleyeceğimiz, önerilerimizi sunacağımız ve bunları yapılacak toplantı ve etkinliklerin gündemine taşıyacağımız bir süreci örmek üzere yola çıktık. Pekin+25 Hazırlık Grubu ile Pekin+25 Türkiye Kadın Platformunu Türkiye’den kadın örgütleriyle birlikte kurduk bu amaçla kuruldu.

UNECE PEKİN+25 BÖLGESEL TOPLANTISI

2020 senesinde BM New York Genel Merkezinde gerçekleştirilecek Kadının Statüsü Komisyonunda Pekin’in 25. yılında gelinen durumun küresel olarak değerlendirilmesi ve izlenmesinin ardından Fransa ve Meksika’da gerçekleşecek Sivil Toplum Forumlarında bundan sonra atılacak adımlarla ilgili yol haritaları belirlenecek. Birleşmiş Milletler bölgesel hazırlık toplantıları ise 2019 senesi boyunca gerçekleştiriliyor. Türkiye’nin dahil olduğu UNECE Bölgesi’nin (Avrupa, Orta Asya, Amerika, Kanada, İsrail, Filistin, ve Türkiye’nin dahil olduğu bölge) 1 günlük sivil toplum buluşması ve hükümet delegasyonların katıldığı 2 günlük resmi toplantısı 27-28-30 Ekim tarihleri arasında Cenevre’de gerçekleşti. 31 Ekim’de ise Birleşmiş Milletler Kadın Birimi ECA Bölgesi’ndeki (Doğu Avrupa, Kafkaslar, Batı Balkanlar, Orta Asya ve Türkiye) sivil toplum örgütleriyle sürecin devamını değerlendirmek üzere bir araya geldi. Cenevre’de Pekin+25 Hazırlık Grubu olarak Türkiye’den kadın örgütlerinin talebi olarak kurulacak Küresel Bağımsız Kadın Kuruluşu fikrini gündemleştirdik ve bunun Pekin+25 sürecinde tartışılacak bir mevzu olmasını sağladık.⁹

⁹ Pekin+25 Türkiye Kadın Platformu Tutum Belgesi için bkz: https://www.kadinininsanhaklari.org/wp-content/uploads/2019/11/Pekin25_tr_web.pdf

UNECE Pekin+25 Bölgesel Toplantısına Türkiye’den katılan kadınlar

Birleşmiş Milletler 4. Dünya Kadın Konferansı’nın 25.yılı (Pekin+25) sürecini yerel, bölgesel ve küresel düzeyde izlemek ve kadın haklarının izlenmesi için Küresel Bağımsız Kadın Kuruluşu ihtiyacını gündemleştirmek üzere Pekin+25 Türkiye Kadın Platformunun Politika Tutum Belgesi’ni Cenevre’deki bölgesel toplantıda hükümet delegasyonlarıyla, uluslararası kadın hareketiyle ve Birleşmiş Milletler Kadın Birimiyle paylaştık. Önerdiğimiz bağımsız kadın kuruluşuna ilgi yoğununda ve çok olumlu geri dönüşler aldık. Buna ek olarak, dünyada yükselen toplumsal cinsiyet karşıtı ve hak karşıtı akım ve hareketlere dair analizleri ve mücadele yöntemlerini içeren bir tutum belgesi oluşturduk ve bu konun bir oturumda tartışılmasını sağladık. Tutum belgesini geliştirmek ve yapılandırmak adına çalışmalarımız devam ediyor. Mart ayında gerçekleşecek Kadının Statüsü Komisyonuna ve sonrasında düzenlenecek küresel forumlara Pekin+25 Türkiye Kadın Platformu olarak Türkiye kadın hareketinin sesini taşımaya devam edeceğiz. Türkiye’den çıkan Küresel Bağımsız Kadın Kuruluşunu tüm dünyadaki feministlerle tartışarak, eşitlik, özgürlük ve adalet talebimizin yerine gelmesi için çalışmaya devam edeceğiz.

Gücünü Değişim İçin Kullan!

Geçtiğimiz haziran ayında Kanada'da düzenlenen 5. Women Deliver Konferansı'na (Kadınlar Destek Sağlıyor) katıldık.

Toplumsal cinsiyet eşitliği, cinsel haklar, kadın sağlığı ve doğurganlık haklarının konuşulduğu konferansa 160 ülkeden 8 bin kişi katıldı. Dünyanın her yerinden kadınların, kız çocuklarının, genç kızların ve LGBTİ+'ların yaşadıkları sorunları, bu sorunları ortadan kaldırmak için güçlerini nasıl kullandıklarını gördük. Güçlerimizi birleştirmenin önemiyle ilgili tartışmalar yürüttük.

Yükselen muhafazakarlık ve ırkçılığa karşı mücadele etmenin önemini, kadın ve LGBTİ+ haklarının Türkiye'de olduğu gibi tüm dünyada geri alınmaya çalışıldığını bir kez daha görmüş olduk. Women Deliver Konferansı'nı diğer toplantılardan ayıran en önemli şey ise gençlik çalışmalarına verilen önemdi. Women Deliver'in gençler için savunuculuk alanında yürüttüğü özel bir genç liderler programı bulunuyor. İnternette başvuru alan program,

CELEBRATING

**WOMEN
DELIVER 2019
CONFERENCE**

katılımcılara toplumsal cinsiyet alanında savunuculuk eğitimleri vermeyi, eğitimi tamamlayan genç liderlerin kendi ülkelerinde gerçekleştireceği projeleri desteklemeyi ve değişimi yerelde başlatmayı hedefliyor. Ayrıca genç liderler programı katılımcıları, 3 yılda bir düzenlenen bu küresel toplantıya katılım için bir fon da alabiliyorlar.

Şimdiye kadar 493 genç, dijital üniversite adı verilen bu savunuculuk eğitimini tamamlamış, gençlerin ürettiği 93 yerel proje desteklenmiş ve aynı zamanda 513 genç lider Women Deliver 2019 Konferansı'na burslu olarak katılmış. Otuz yaş altı herkese açık olan bu programla ilgili daha fazla bilgi için <https://womendeliver.org/youth/> adresini ziyaret edebilirsiniz.

Inspire Konferansı, Atina

Inspire Konferansı'na Katıldık

Derneğimizin üyesi olduğu Inspire (Cinsel Sağlık, Doğurganlık Sağlığı ve Hakları için Avrupa Ortaklığı) Konferansı 1-2 Ekim'de Atina'da gerçekleşti.

Avrupa'da Cinsellik ve Üreme Sağlığı ve Hakları (SRHR) alanında gelecek için yol haritasının tartışıldığı ve başarılı örneklerin paylaşıldığı konferansın başlığı "Gelecek için İlham: Başarıya Yolculuk"tu. Bu seneki konferansta, SRHR ve insan hakları alanlarındaki geri gidış ve sağ

popülist, muhafazakar akımların hak temelli kazanımlara, -özellikle de kadın ve LGBTİ+ hakları alanlarına- yönelik saldırıları gündemdeki yerini korurken, muhalefet gruplarını ve stratejilerini tanımanın önemini altı çizildi. Medikal kürtajin ve Birleşmiş Milletler Nüfus ve Kalkınma Konferansı'nın 25. Yılı'nın sunduğu fırsatların önemi vurgulanırken, dayanışmanın ve mücadelenin kazanımlarla sonuçlandığı örnekler paylaşıldı.

Türkiye Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Hedefine Ulaşmaktan Çok Uzak

2030 yılına kadar ülkelerin sosyal, ekonomik ve çevresel alanlarda erişmeleri hedeflenen Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH), Temmuz ayında gerçekleştirilen Yüksek Düzey Politik Forum'da gözden geçirildi. Forum kapsamında Türkiye, 2. Gönüllü Ülke Raporu'nu sundu. Sunumda SKH'lerin Türkiye'de en üst düzeyde sahiplenildiğini ve paydaş katılımına önem verildiği vurgulandı. SKH'nin politikalara entegre edildiği belirtilse de, toplumsal cinsiyet eşitliği konusuna sunumda yer verilmedi. Sunumun ardından tanınan kısıtlı zamanda söz alan sivil toplum temsilcileri ise Türkiye'de kadınların yasal hakları ile gündelik hayatta bu hakların kullanımı arasındaki uçuruma dikkat çekti. Toplumsal cinsiyet eşitliğine muhalefet eden grupların saldırıları ve siyasi irade eksikliğinin kadınların ve kız çocuklarının haklarına ulaşmalarını gitgide engellediği vurgulandı. Ayrıca sivil toplum sözcüleri Türkiye'nin 11. Kalkınma Planı'ndan, daha önceki planlarda yer alan "toplumsal cinsiyet eşitliği" kavramı ve kapsamının çıkarılmasının vahametine değinerek, bu yaklaşımla 2030 yılına kadar SKH'ye ulaşmanın imkansız olacağını belirttiler.

Türkiye 2. Gönüllü Ulusal Gözden Geçirme Raporu'nu sunarken

Türkiye'nin SKH ile toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın ve kız çocuklarının güçlenmesi konusundaki uygulamalarını izleyen kadın örgütleri¹⁰ Türkiye'de bu iki kritik konuda yapısal geri gidişi ve nedenlerini hazırladıkları alternatif rapor ile ortaya koydular. Kadınların boşanma sonrasında aldıkları yoksulluk nafakası, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddete karşı koruyan 6284 Sayılı Kanun'un, İstanbul Sözleşmesi ve kadınların cinsellik ve doğurganlık sağlığına dair kazanılmış haklarına yönelik saldırılara dikkat çeken rapor 2030 yılına kadar hedeflere ulaşmak ve toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlayabilmek için öneriler sunuyor.¹¹

¹⁰ Rapora katkıda bulunan örgütler: Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler Derneği, Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, Eşitlik İzleme Kadın Grubu, Kadın Dayanışma Vakfı, Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği, Kadınlarla Dayanışma Vakfı, Kadın Koalisyonu-Uluslararası Çalışma Grubu ve Yerel Uygulamalar İzleme ve Araştırma Derneği.

¹¹ Raporun tamamına şu linkten ulaşılabilir: http://www.kadinininsanhaklari.org/wp-content/uploads/2019/07/rapor_tr_web.pdf

Britanya'da İş Yerinde Tacize Uğrayan Kadınlar İçin Destek Hattı Kuruldu

Harry Potter film serisinde aldığı rol ile dünya çapında ün kazanan oyuncu Emma Watson'ın öncülüğünde, iş yerinde cinsel tacize uğrayan kadınlar için destek hattı kuruldu. Britanya'da hizmet vermeye başlayan ücretsiz telefon hattı aracılığıyla iş yerinde tacize uğrayan kadınlara yasal hakları hakkında bilgi ve danışmanlık hizmeti veriliyor. Watson, "Araştırma verileri iki kadından birinin iş yerinde

Emma Watson

cinsel tacize uğradığına işaret ediyor. Bu nedenle bağış toplayıp böyle bir destek hizmeti vermek istedik." dedi. Kadınların haklarını bilmelerinin çok önemli olduğunu vurgulayan Watson, "Hakkınızı bilerseniz, bununla mücadelenin yolunu bilerseniz üzerine gidebilir, hesap sorabilirsiniz." diye ekledi.

İş yerinde şiddet ve tacizle mücadeleyle yönelik yeni Sözleşme'nin kabul edilmesinin ardından

İşyerinde Şiddet ve Tacizle Mücadele Konusunda Önemli Adım

İş yerinde şiddet ve tacizle mücadeleyle yönelik yeni Sözleşme ve Tavsiye Kararı, Cenevre'de toplanan Yüzüncü Yıl Uluslararası Çalışma Konferansı'nda kabul edildi.¹² Sözleşme, çalışma yaşamındaki şiddet ve tacizin insan hakları ihlali veya istismarı olabileceğini, fırsat eşitliği karşısında bir tehdit olduğunu, şiddet ve tacize maruz kalarak çalışmanın kabul edilemeyeceğini ve insana yakışır işle bağdaşmadığını belirtiyor. Şiddet ve tacizi, fiziksel, psikolojik, cinsel veya ekonomik zararı amaçlayan, bunlarla neticelenen veya neticelenmesi muhtemel olan davranış, uygulama veya tehditler olarak tanımlıyor. Üye devletlere şiddete ve tacize karşı "sıfır tolerans ortamı" yaratma sorumlulukları olduğunu hatırlatıyor.

İş yerinde şiddet ve tacizle mücadeleyle yönelik yeni uluslararası çalışma standardı, sözleşmeden kaynaklanan statülerine bakılmaksızın işçi ve çalışanları korumayı amaçlıyor. Eğitim sürecindeki kişileri, stajyer ve çırakları, istihdamı sonlandırılan işçileri, gönüllüleri, iş arayanları ve iş başvurusunda bulunanları da kapsıyor. İşveren tarafından verilen yetkilerini kullanan ya da görev veya sorumluluklarını yerine getiren bireylerin de şiddete ve tacize maruz kalabileceğini kabul ediyor. Sözleşme ayrıca, şiddet ve tacizin üçüncü tarafları da içerebileceğini belirtiyor.

Endonezya'da Kadınlar İçin Evlilik Yaşı 16'dan 19'a Çıkarıldı

Birleşmiş Milletler (BM) raporlarına göre Endonezya'da her dört kız çocuğundan biri 18 yaşını tamamlamadan evlendiriliyor. Erken ve çocuk yaşta evliliklere karşı mücadele eden "Kız Çocukları Gelin Değildir" isimli oluşumun verilerine göre Endonezya, 18 yaşın altındaki kız çocuklarının zorla evlendirildiği ülkeler arasında ilk 10'da yer alıyor.

Endonezya'da hükümet çocuk yaşta evliliklerinin önüne geçmek için yasal değişiklik yaparak kadınlar için 16 olan asgari evlilik yaşını 19'a çıkardı. Dünyanın en kalabalık Müslüman nüfusuna sahip Endonezya'da, bu değişiklikten önce 16 yaşına gelen kız çocuklarının, ailelerinin onay vermesi halinde evlenmesine izin veriliyordu. Ülkede, kadınlar için evlilik yaşını belirleyen yasal bir düzenleme yokken, erkekler için yasal evlilik yaşı 19 olarak belirlenmişti. Endonezya Yüksek Mahkemesi ise Aralık 2018'de görülen bir davada, kadınların daha erken yaşta evlenmesine izin verilmesinin ayrımcılık olduğuna hükmetmişti.

¹² Haberin tamamına şu linkten ulaşabilirsiniz: https://www.ilo.org/ankara/news/WCMS_711551/lang--tr/index.htm

Topuklu Ayakkabı Giyme Zorunluluğuna Karşı Kampanya

Japonya'da birçok iş yerinde topuklu ayakkabı giyilmesinin zorunlu olmasına karşı yazar ve aktris Yumi Işıkava "KuToo" isimli bir kampanya başlattı. Kampanya adını, Japonca'da ayakkabı anlamına gelen "kutsu" ve acı anlamındaki "kutsuu" kelimelerinden alıyor.

Hem Çalışma Bakanlığına hem de Sağlık Bakanlığına sunulan dilekçeye internet üzerinden binlerce kadın imza attı. Hükümetten, şirketlerin iş yerlerinde kadınlara topuklu ayakkabı giyme zorunluluğu getirmesinin yasaklanması talep edildi. Kampanya sosyal medya üzerinden de çok fazla ilgi gördü. Binlerce kadın, her gün, ofiste ya da iş görüşmelerinde topuklu ayakkabı giyme zorunluluğundan dolayı hissettikleri baskıyı anlattı.

Çalışma Bakanlığı ile yaptığı görüşmenin ardından Yumi Işıkava, "İşverenlerin kadınları cinsel bir ayrımcılık olan topuklu ayakkabı giymeye zorlamasını yasaklayacak kanunların çıkarılması için dilekçemizi sunduk." dedi.

Kadın sinemacılar kırmızı halıda yürürken / Kaynak: Gazete Karınca

Akademi Üyelerinin Yarısını Kadınlar Oluşturdu

Oscar adaylarını ve kazananlarını belirleyen Amerikan Sinema Sanatları ve Bilimleri Akademisinin üyeleri arasında ilk kez cinsiyet eşitliği sağlandı. Akademi, bu yıl 59 ülkeden 842 yeni üyeyi davet etti. Oscar tarihinde ilk kez yeni katılan üyelerde cinsiyet eşitliği sağlandı, üyelerin yarısını kadınlar oluşturdu. 2015 yılında %25 olan kadın Akademi üyelerinin oranı bu sene %32'ye çıkmış durumda.

Kenya'da Eşcinsel İlişkiyi Suç Sayan Yasa İptal Edildi

LGBTİ+ hareketinin itirazlarına rağmen, mayıs ayında, Kenya'da Yüksek Mahkeme, eşcinsel ilişkiyi yasaklayan ve 7 yıla kadar hapis cezası öngören yasanın iptal edilmesine ilişkin başvuruyu reddetti. LGBTİ+ haklarının dünya genelinde geldiği yerin görmezden gelinemeyeceğini ancak eşcinsel ilişkinin Kenya ulusal değerleri ile çeliştiğini ileri sürerek yasanın iptalini kabul etmedi. Bir LGBTİ+ aktivisti, mahkemenin bu kararına itiraz etti. Yüksek mahkeme, itirazı değerlendirerek geri adım attı ve eşcinselliğin suç olmaktan çıkarılması lehinde bir karar verdi.

Brezilya'da Binlerce Kadın Cinsiyetçi ve Irkçı Politikaları Protesto Etti¹³

Brezilya'da kırsal bölgelerde yaşam standartlarının yükseltilmesi ve kadın haklarının iyileştirilmesi için dört yılda bir eylemler düzenleniyor. Bu gösterilere 1983 yılında askeri diktatörlük sürecinde öldürülen Brezilyalı sendika lideri Margarida Maria Alves'in ismi veriliyor.

Bu yılki protestolar, diğer konuların yanı sıra, aşırı sağcı Devlet Başkanı Jair Bolsonaro'nun cinsiyetçi ve ırkçı politikalarına odaklandı. Jair Bolsonaro, erkeklerle kadınların eşit ücret almasına karşı ve ayrıca iklim değişikliğiyle mücadele için ayrılan paranın kısıtlanmasını istiyor. Brezilya'nın başkenti Brasilia'da çoğu kadın 100 binden fazla kişi sokaklardaydı. Bolsonaro'nun politikalarına karşı protestolar Brezilya ile sınırlı değil. Özellikle Bolsonaro'nun Amazon Ormanları'na yönelik müdahaleleri uluslararası sivil toplum kuruluşları tarafından da kınanıyor ve Bolsonaro hükümetinin küresel çapta eleştirilmesine sebep oluyor.

Brezilyalı kadınlar sokaklarda / Kaynak: Brasil de Fato

¹³ Haberin tamamına şu linkten ulaşabilirsiniz: <https://medyascope.tv/2019/08/15/brezilyada-binlerce-kadin-bolsonaronun-irkci-kadin-dusmani-homofobik-ve-yerlilere-karsi-politikalarini-protesto-etti/>

İranlı Kadınlar Stadyumlarda¹⁴

İran Spor Bakanı Masoud Soltanifar, Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği'nin (FIFA) ultimatomu üzerine, kadınların ilk aşamada milli maçlarla sınırlı olmak kaydıyla futbol stadyumlarına girebileceklerini açıkladı. Kadınların da futbol stadyumlarına gelebilmeleri için tüm gerekli hazırlıklar yapıldığını ifade eden Soltanifar, hazırlıklar kapsamında kadın taraftarlara ayrı girişler, ek tribünler ve tuvaletler yapıldığını söyledi.

40 yıldır süren kadınların stadyuma giriş yasağına, başta FIFA olmak üzere dünya spor kamuoyu ve Devlet Başkanı Hasan Ruhani de karşı çıkıyordu. FIFA Başkanı Gianni Infantino, kadınların stadyumlara girişinin önündeki

İranlı kadınlar stadyumda / Kaynak: Alan Savunması

engellerin kaldırılması için İran Futbol Federasyonu'na uyarı vermişti.

Stadyum yasağı, taraftarı olduğu Esteghlal maçına erkek kılığında girip yakalanan ve bu sebeple yargılanınca kararı protesto etmek için mahkeme önünde kendini yakarak hayatına son veren Sahar Khodoyari'nin ölümü sonrası yeniden gündeme gelmişti. Bununla ilgili İran'da kadınlar eylemlerine hala devam ediyor.

¹⁴ Haberin tamamına şu linkten ulaşabilirsiniz: <http://esitlikadaletkadin.org/iranda-kadınlar-stadyum-yasagi-kaldirildi/>

Hukuk Köşesi

Av. Özlem Ayata

KİHEP Eğiticisi

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN ÖNLENMESİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNİN SAĞLANMASIYLA GERÇEKLEŞİR

İstanbul Sözleşmesi, son dönemlerde “Aile bağlarını kopartıyor, eşcinselliği meşrulaştırıyor, binlerce aileyi dağıtıyor, toplumu yozlaştırıyor...” gibi söylemlerle kaldırılması ve feshedilmesi talepleriyle çok yönlü saldırıların hedefinde.¹⁵

Siyasal İslamcılar tarafından, iptal edilmesi için bir yandan sosyal medyada kampanyalar düzenlenirken diğer yandan bu talep kimi İslamcı gazetelerin köşelerinde yer alıyor. İstense aile içinde güzellikle halledilebilecek meselelerin, yasanın verdiği güçle hırçınlaşan taraflara gemileri yaktıran, asıl acıları da ortada kalan körpe yavrulara çıkartan bu yasanın kesinlikle kaldırılması gerektiği söyleniyor.¹⁶ Bir yıkım projesi olarak nitelendirilen sözleşmenin varlığı Türkiye'nin bekasına yönelmiş bir tehdit olarak yorumlanıyor.¹⁷ Bu sözleşme gereği yürütülen, cinsiyet eşitliğini sağlayamaya yönelik projeler ile aile yapısı ve sosyal dokunun büyük bir saldırıyla karşı karşıya olduğu savunuluyor.¹⁸

Sözleşme, kadına yönelik şiddet konusunda bağlayıcılığa sahip ilk uluslararası sözleşme. Amacı, kadınları her türlü şiddetten korumak, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddeti önlemek, kovuşturmak ve ortadan kaldırmak. Ülkemizde, bu sözleşmenin uygulanmasını talep etmek, kadınlara yaşam hakkımızı savunmak aynı zamanda. Çünkü Türkiye’de, 2019’un ilk 9 ayında, eşi, ayrıldığı erkek, üvey oğlu, erkek kardeşi tarafından en az 261 kadın, kendi hayatına dair karar almak isterken, ekonomik sebepler bahane edilerek, barışma isteğini kabul etmediği için, ayrılmak istediği ve boşanmak istediği için öldürüldü.¹⁹

¹⁵ İstanbul Barosu 01.08.2019 tarihli basın açıklaması <https://www.istanbulbarosu.org.tr/HaberDetay.aspx?ID=14821&Desc=-İstanbul-Sözleşmesi,-şiddeti-önlemenin-yol-haritasıdır>

¹⁶ Asiye Türkan, İstanbul Sözleşmesi Fesh Edilsin, Milat Gazetesi, 18.07.2019, <https://www.milatgazetesi.com/asiye-turkan/istanbul-sozlesmesi-fesh-edilsin/haber-211694>

¹⁷ Şakir Tarım, Milli Gazete, 02.07.2019, <https://www.milligazete.com.tr/makale/2809262/sakir-tarim/yikim-projesi-istanbul-sozlesmesi>

¹⁸ Yusuf Kaplan, Yeni Şafak,

¹⁹ <https://t24.com.tr/video/erkekler-eylulde-en-az-37-kadini-2019-da-en-az-261-kadini-oldurdu,23377>

Yoksulluk nafakası ve çocukların cinsel istismarı konuları ile ilgili kadınların aleyhine yapılmak istenen yasa değişikliklerine karşı Kadıköy’de düzenlenen eylem

İstanbul Sözleşmesi, kadına yönelik şiddetin önlenmesinin toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasıyla gerçekleşeceğini vurguluyor. Toplumsal cinsiyeti, herhangi bir toplumun, kadınlar ve erkekler için uygun olduğunu düşündüğü sosyal anlamda oluşturulmuş roller, davranışlar, faaliyetler ve özellikler olarak tarif ediyor. Sözleşme, imzacı ülkelerin, kadınların daha aşağı düzeyde olduğu düşüncesine veya kadınların ve erkeklerin toplumsal olarak klişeleşmiş rollerine dayalı ön yargıların, törelerin, geleneklerin ve diğer uygulamaların kökünün kazınması amacıyla kadınların ve erkeklerin sosyal ve kültürel davranış kalıplarının değiştirilmesine yardımcı olacak tedbirlerin alınması yükümlüğünü düzenliyor.

Sözleşmenin getirdiği yükümlülükler öncelikle devlet politikalarına yönelik. Sözleşmeye taraf ülkeler, kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve kadın onuruna duyulan saygının artırılması için politika geliştirme, uygulamaya katılma ve yönergeler ile öz düzenleyici standartlar geliştirme konusunda yükümlü. Eğitim, toplumsal değerler ve dinamiklerinin, toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyecek biçimde dönüşümünün sağlanabilmesi için devlet politikalarıyla müdahale edilebilecek en öncelikli alanlarından biri. Ve imzacı ülkeler tarafından, hayata geçirilecek eğitim politikaları ile eğitimin dönüştürücü gücünün ortaya çıkartılması, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması açısından bir zorunluluk.²⁰

Sözleşmeye göre taraf ülkeler toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanabilmesi için, tüm eğitim seviyelerinde resmi eğitim müfredatına, kadın erkek eşitliği, toplumsal kalıplardan arındırılmış toplumsal cinsiyet rolleri,

²⁰ Eğitim Reformu Girişimi, Eğitimde ve Eğitimle Toplumsal Cinsiyet Eşitliği. http://www.egitimreformugirisimi.org/wp-content/uploads/2017/03/ERG_Egitimde-ve-Egitimle-Toplumsal-Cinsiyet-Esitligi-1.pdf

karşılıklı saygı, kişisel ilişkilerde çatışmaların şiddete başvurmadan çözüme kavuşturulması, kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve kişilik bütünlüğüne saygı gibi konuları, öğrencilerin zaman içinde değişen öğrenme kapasitelerine uyarlanmış bir biçimde dahil edilmesi için gerekli tedbirleri almalıdır.

Türkiye de imzacısı olduğu bu sözleşmesi gereği, Milli Eğitim Bakanlığı, 2014 yılından bu yana, 10 ilde 40 pilot okulda, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı yaklaşımın eğitim sisteminin tamamında benimsenmesi ve müfredatın, akademik ve idari personel uygulamalarının bu yaklaşıma uygun hale getirilmesi amacıyla, "Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi Projesi" adı altında (ETCEP) bir proje yürüttü.

Bu pilot proje kapsamında, yaklaşık 8.000 eğitimciye doğrudan, 60.000 eğitimciye dolaylı olarak ulaşıldı. 14 öğretim programı ve 82 ders kitabı gözden geçirildi. 10 ilde 474 öğretmenle 27 hazırlık semineri gerçekleştirildi. Pilot okullarda öğrencilerle 306 etkinlik gerçekleştirildi, velilere yönelik 18 bilgilendirme toplantısı yapıldı. Yaklaşık 12.000 öğrenci ve 1.000'e yakın veliye ulaşıldı.

Milli eğitim müfredatına konulan, "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" yaklaşımı daha önce de birçok defa "ETCEP projesi ile çocuklara "eşcinsel sapkınlık aşılanıyor" gerekçesiyle siyasi İslamcılarının saldırılarına hedef olmuşsa da proje ara verilmeksizin tamamlanmıştır.

Ancak bu defa farklıydı. Milli Eğitim Bakanlığı, 10 Eylül'de yayımladığı 2019/2020 Eğitim-Öğretim Yılı Hedef Listesi'ne Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini de eklemiş ve bunu o gün saat 14.00'te internet sitesinden duyurmuştu, fakat son dönemdeki kadın düşmanı politikalar nedeniyle daha da cesaretlenen dini vakıf ve derneklerin "sapkın proje" sözleriyle hedef alınması üzerine projeyi aynı gün saat 16.00'da kaldırdı. Bu yaşananların ardından YÖK de cinsiyet eşitliği projelerini, "değerlerimizle mütenasip" değil gerekçesiyle rafa kaldırdığını açıkladı. Son olarak Bakanlık web sitesinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini MEB'in hedefleri arasına koyan Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü'nün de görevden alındığı basına yansdı.

Olanlar, Türkiye'de son zamanlarda sıkça dile getirdiğimiz kadın haklarında geriye gidiş olduğu söylemimizin ve buna karşı yürüttüğümüz mücadelemizin ne kadar haklı olduğunu gözler önüne koyar nitelikte. Zira iktidarın eğitim alanında kendi istediği nesilleri yaratabilmek ve muhafazakâr yaşam tarzını hayata geçirebilmek için yaptığı köklü değişiklikler yıllardır gündemimizden neredeyse hiç inmedi. 17 yıllık AKP iktidarında, tam 15 kez eğitim sistemi değiştirildi; hiçbir öğrenci başladığı sistemle okulunu bitiremedi.

Konuyla ilgili raporlar, bu köklü değişiklikler nedeniyle kız çocuklarının okullaşma oranının düştüğünü, çocuk işçiliğinin arttığını gösteriyor. Okullarda, aile yaşamını kutsayan ve kadını yok sayan bu türden müfredatlar, cinsiyet ayrımcılığını derinleştiren ve karma eğitimi ortadan kaldıran uygulamalar aracılığı ile cinsiyet eşitsizliğini yaratan toplumsal cinsiyet rollerinin dayatılmaya devam edilmekte olduğu açıklanıyor. Okullarda, cemaat yurtlarında ve kurslarda çocuklara yönelik cinsel istismar ve şiddet vakalarında artışın ise eğitim sisteminde yaşanan sorunlardan ayrı değerlendirmenin mümkün olmadığı belirtiliyor.²¹

Biz kadınlar için İstanbul Sözleşmesini savunmak yaşamı savunmaktır.

Siyasi iktidardan talebimiz, uluslararası sözleşmelere attıkları imzaların gereğini yapmasıdır. Toplumsal cinsiyet eşitliği dersi zorunlu hale getirilmeli, müfredat ve tüm eğitim politikaları toplumsal cinsiyet eşitliğini esas alarak yeniden düzenlenmelidir.

21 Eğitim-Sen 2015-2016 Eğitim-Öğretim Yılı Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Değerlendirme Raporu

Fulya'yı Anarken

Sevgili arkadaşımız Fulya Ayata'yı yıllarca çok emek verdiği Mor Bülten'de özel olarak anmak istedik. Fulya'yı anarken annesi Okşan Teyze, babası ve kız kardeşleri Gökçe ve Özlem dokunaklı ve güzel yazılar yazdılar. Yerini nasıl dolduracağımızı bilmediğimiz Fulya için biz kadın dostları da yazdık...

Canım Fulyam,

Sensizlik öyle zor ki... Sen benim sadece kızım değil, arkadaşım, dostum, anam, babam, sırdaşım, her şeyimdin.

Seni çok sevdim, çok...

Sevginin her şeye gücü yeter derler. Yetmediğini gördüm ben.

Ne güzel bakardın, ne güzel gülerdin. Gülünce gözlerin yeni açmış çiçeklere benzerdi. "Çiçek gözlü kızım" diye severdim seni.

Her zaman zarıftın, her zaman sevgi doluydun. Senin kadar sevmeyi bilen ve sevgisini hissettiren insan azdır.

Sen benim gün ışığıydın, kışımı yaza çevirendin. İyi ki benim kızımıydın. İyi ki bizimleydin. Bize armağandın. Çok

şey öğrendim senden. Hepimize çok şey öğrettin. Bütün güzel şeyleri herkes için istedin. İstedin ki herkesin yüzü gülsün, karnı doysun, özgür olsun, eşit olsun. Bu dünya daha güzel olsun diye elinden geleni yaptın.

"Nasılsın?" diye soranlara hep "İyiyim" derdin.

Sıkıntılılarından, acılarından söz etmezdin. Başkalarının acılarına ilaç olmaya çalışırdın hep. Başarırdın da.

Seni kaybettiğimizde ne çok ve ne güzel dostlar biriktirdiğini hep birlikte gördük.

İçimdeki acı o kadar büyük ki... Seni çok özlüyorum.

Sesini, kokunu, gülüşünü, cesaretini, o zarif parmaklarınla "Anneem" diyerek yanağımı okşayışını...

Seninle her zaman gurur duydum. İyi ki doğmuş ve benim kızım olmuştun. Fulyam benim...

Annen

Canım Fulyam,

Hayal ve hayat arkadaşı üç kız kardeş. Fulya, üçümüz arasında hayatı ve hayatındakileri en çok seven. Ama sadece sözleriyle değil gözleriyle, kalbiyle, mücadelesiyle, inadıyla. Bazen bir çağlayan gibi bazen size bile hissettirmeden usullacık seven. İnsanın kendisiyle kavgasının hiç bitmeyeceğini bilse de, kendini sevmeden gönlünde başkalarına yer açmanın zorluğunu pek çoğumuzdan erken fark edebilmiş büyük bir misafirperver Fulya.

Fulya, bizim için hayranlığın ve minnettarlığın adı. Tüm yitirdiklerine rağmen yaşamak dediğimiz eylemi pek çoğumuzun beceremediği bir ustalıklı ve heyecanla gerçekleştiren, sonu gelmez sevgisini ve enerjisini tüm canlılarla paylaşmanın her zaman bir yolunu bulan, tüm gerçekçiliğine rağmen umut etmekten hiç vazgeçmeyen, hayatın inceliklerle güzelleştirdiğine inanan ve hep öyle yaşayan bir renk, bir ruh, bir mucize!

Kırk yıllık hayatının son on yılını oksijen desteğiyle sürdürmek zorunda kalan ama asla zincire vurulamayan bir coşku Fulya. Oksijen tüpünü çantasına koyup 8 Martlardan, işçi eylemlerine, silikozis hastası kot kuşlama işçilerinin örgütlenmesinden, Gezi Parkı eylemlerine hep hayatın ve mücadelenin içinde kalan, Türkiye'deki sağlık sisteminin ölümüne göz yumduğu bir kadın, bir kardeş, bir dost, bir yoldaş Fulya.

Üstümüzden bir kuş geçer, gökkuşağı çıkar, bir kelebek konar omzumza, bir incir kayayı deler yani biz buluşur, kavuşuruz bir şekilde. O zamana dek ailece senden öğrenmeye ve "Fufu seni çok seviyoruz" diye güne başlamaya devam edeceğiz. Güneşli güzel günlere inanan mutlu bir yusufçuk havalandı, onun kendi ada sahiline konmuş olmasını diliyoruz.

Gökçeçiçek ve Özlem

Canım Kızım,

Ben sana annen kadar yakın olamadım. O yüzden sevgimi açık açık gösteremedim. Bunu açık açık gösterememek içten içe sevmek insana acı veriyor. Zaman geçtikten sonra keşke söyleseydim diye pişmanlık duyuluyor. Ama sen benim bu durumumu bildiğinden "Baba utanma söyle" demeyi ihmal etmezdin. Sana olan sevgimi yine başucumda duran resmine açık açık söyleme cesaretim yok. Eş dost "Zamanla acın azalır" diyor. Sanmıyorum...

Ben senin bir yere gezmeye gittiğini, döneceğini düşünüyorum. Ayazağa'daki durumunu kanıksayamıyorum.

Seni çok seviyorum.

Baban

Sevgili arkadaşımız, dostumuz, yoldaşımız, kız kardeşimiz Fulya'ya veda etmek çok zor... Fulya'mız son on yıl boyunca bir yandan hastalığıyla mücadele ederken, bir yandan da hayatını dolu dolu yaşadı. Kadınlar, işçiler, emekçiler, haksızlığa uğrayan herkes için mücadele etti. Eşitlik, adalet, barış istedi, istemekle kalmadı, almaya çalıştı; hasta da olsa mücadeleden hiç vazgeçmedi, feminist harekette ve işçi hareketinde yıllarca aktif yer aldı. Feminist

hareket ile ilgili tezi üzerinde çalışıyordu ve uzun bir süre Mor Bülten Dergisi'nin editörlüğünü yaptı.

Arkadaşımızın, kız kardeşimizin bu dünyadan gitmesi çok büyük kayıp hepimiz için... Doğru bildiğini daima sağduyulu bir sükunetle savunan, güldüğünde gözlerinin içi de gülen Fulya, keskin zekası, akli, derin ve büyük ruhu, sevgi ve adalet dolu yüreği ile her birimizin hayatına güzel dokunuşlarla değdi..

Doğayı çok severdi Fulya; çiçeklerini, kedilerini, ışığı, karanlığı, renkleri, denizi, dalgaların sesini... Şimdi Fulya'yı doğa ananın kollarına uğurlarken, ona sonsuz bir huzur diliyoruz...

Onun yokluğunu hep hissedeceğiz ve aynı zamanda onun güzel varlığını hep hatırlayacağız...

Seni çok özleyeceğiz, güzel kadın

Eşitlik İzleme Kadın Grubu (EŞİTİZ) ve Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler Derneği

